

Järelevalve korraldusest õppeasutustes

2013

I osa

Tartu 2013

Käesolev kogumik annab lühiülevaate riikliku ja teenistusliku järelevalve ning õppeasutuste nõustamise korraldusest õppeasutustes 2013/2014. õppeaastal. Kogumikus on avaldatud haridus- ja teadusministri 30.04.2013 määrus nr 11 „Riikliku järelevalve prioriteedid, temaatilise riikliku järelevalve läbiviimise, selle tulemuste vormistamise ja tulemustest teavitamise kord 2013/2014. õppeaastal“ koos seletuskirjaga ning haridus- ja teadusministri 24.04.2013 määrus nr 9 „Õppeasutustes riiklikku järelevalvet teostavate ametiisikute kvalifikatsiooninõuded“ ja seletuskiri.

Riikliku ja teenistusliku järelevalve läbiviimisest saab pikemalt lugeda 2010. a kogumikust „Järelevalve korraldusest õppeasutustes“ (I osa), mis asub Haridus- ja Teadusministeeriumi veebilehel <http://www.hm.ee/index.php?045021>.

Koostas ja toimetas Hille Voolaid

ISBN 978-9985-72-210-7 (I osa, pdf)

© Tartu, Munga 18, Haridus- ja Teadusministeeriumi välishindamisosakond, 2013

Sisukord

1. Järelevalve korraldusest õppeasutustes 2013/2014. õppeaastal.....	4
1.1. Riiklik järelevalve	4
1.2. Teemaatiline riiklik järelevalve	5
1.3. Järelevalve üksikküsimuste lahendamiseks	6
1.4. Teenistuslik järelevalve	6
1.5. Teenistuslik järelevalve riigiõppeasutustes	7
1.6. Teenistuslik järelevalve munitsipaalõppeasutustes.....	9
2. Haridus- ja teadusministri 30.04.2013 määrus nr 11 „Riikliku järelevalve prioriteedid, teemaatilise riikliku järelevalve läbiviimise, selle tulemuste vormistamise ja tulemustest teavitamise kord 2013/2014. õppeaastal“ ja seletuskiri.....	11
3. Haridus- ja teadusministri 24.04.2013 määrus nr 9 „ Õppeasutustes riiklikku järelevalvet teostavate ametiisikute kvalifikatsiooninõuded“ ja seletuskiri.....	53

1. Järelevalve korraldusest õppeasutustes 2013/2014. õppeaastal

Hille Voolaid, Haridus- ja Teadusministeeriumi välishindamisosakonna asejuhataja

Õppeasutuste tegevuse üle saab teostada riiklikku ja teenistuslikku järelevalvet. Erisused:

- 1) Riiklikku järelevalvet teostab Haridus- ja Teadusministeerium või haridus- ja teadusministri ülesandel õppeasutuse asukohajärgne maavanem.
Teenistuslikku järelevalvet teostab õppeasutuse pidaja (omanik).
- 2) Riikliku järelevalve läbiviimisel kontrollitakse õppe- ja kasvatustegevuse vastavust õigusaktidele.
Teenistusliku järelevalve läbiviimisel kontrollitakse õppeasutuse juhtimise ja tegevuse seaduslikkust ja otstarbekust.

1.1. Riiklik järelevalve

Riiklik järelevalve (ingl *government supervision*) on riigiasutuste (ametid ja inspeksioonid) tehtavad järelevalvetoimingud õigusaktidega kehtestatud nõuete täitmise üle (Riigikontroll: Auditisõnaraamat).

Järelevalve pädevus

Riiklikku järelevalvet õppeasutuse õppe- ja kasvatustegevuse üle teostab Haridus- ja Teadusministeerium või haridus- ja teadusministri ülesandel õppeasutuse asukohajärgne maavanem.

„Koolieelse lasteasutuse seadus“ § 29, „Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus“ § 85: Riikliku järelevalve läbiviija ülesanded on järgmised:

- 1) kontrollida õppe- ja kasvatustegevust reguleerivatest õigusaktidest tulenevate nõuete täitmist;
- 2) analüüsida probleeme õppe- ja kasvatustegevust reguleerivate õigusaktide rakendamisel.

„Kutseõppeasutuse seaduse“ § 53:

Riiklikku järelevalvet teostav ametiisik:

- 1) kontrollib õppekasvatusala reguleerivatest õigusaktidest tulenevate nõuete täitmist;
- 2) analüüsib probleeme õppekasvatusala reguleerivate õigusaktide rakendamisel;
- 3) kontrollib hariduse infosüsteemi põhimäärusest tulenevate nõuete täitmist andmete esitamata jätmise, moonutatult või hilinemisega esitamise või valeandmete esitamise väljaselgitamiseks.

Riiklikku järelevalvet viiakse läbi

- a) seaduse alusel – järelevalve üksikküsimuste lahendamiseks, üldjuhul viib läbi Haridus- ja Teadusministeerium, ministri ülesandel võib läbi viia ka maavanem;
- b) määruse alusel (volitusnorm määruse kehtestamiseks tuleb seadusest) – temaatiline järelevalve, viib läbi maavanem haridus- ja teadusministri ülesandel. Haridus- ja Teadusministeerium temaatilist järelevalvet läbi ei vii.

1.2. Teemaatiline riiklik järelevalve

Alus: haridus- ja teadusministri 30.04.2013 määrus nr 11 "Õppeasutuste riikliku järelevalve prioriteetidid, teemaatilise riikliku järelevalve läbiviimise, selle tulemuste vormistamise ja tulemustest teavitamise kord 2013/2014. õppeaastal"

Teemaatilise järelevalve raames kogutakse teavet ja kontrollitakse õppeasutuse tegevust kindlas valdkonnas lähtudes prioriteetidest. Haridus- ja teadusminister kehtestab riikliku järelevalve prioriteetidid, teemaatilise riikliku järelevalve läbiviimise, selle tulemuste vormistamise ning tulemustest teavitamise korra igaks õppeaastaks enne eelmise õppeaasta lõppu.

Teemaatilist järelevalvet viiakse 2013/2014. õppeaastast läbi koolieelsetes lasteasutustes ja üldhariduskoolides, kutseõppeasutustes läbi ei viida, seal toimub üleminek akrediteerimisele.

Teemaatilist riiklikku järelevalvet teostatakse 2013/2014. õppeaastal järgmistel teemadel:

1) alusharidus: erivajadustega laste õppe- ja kasvatustegevuse korraldamine ja Eesti Hariduse Infosüsteemis (edaspidi EHIS) kajastatud andmete vastavus tegelikule olukorrale; eesti keele kui teise keele õppe korraldamine ja ehises kajastatud andmete vastavus tegelikule olukorrale; täienduskoolituse korraldamine ja ehises kajastatud andmete õigsus;

2) üldharidus: hariduslike erivajadustega õpilaste õppe korraldamine ja ehises kajastatud andmete vastavus tegelikule olukorrale; eestikeelse õppe korraldamine vene õppekeelega koolis ja ehises kajastatud andmete vastavus tegelikule olukorrale; pedagoogide täienduskoolituse korraldamine ja ehises kajastatud andmete õigsus.

Muudatused

Võrreldes eelmiste aastatega on 2013. aastal määrust muudetud.

Määruse 1. peatükk:

Võrreldes kehtiva määrusega sisulisi muudatusi ei ole.

Määruse 2. peatükk:

Võrreldes kehtiva määrusega on muudetud määruse § 4 lõiget 3. Kui kehtivas määruses on sõnastatud: „Õppeasutuste valimi, kus 2012/2013. õppeaastal järelevalvet teostatakse, edastab Haridus- ja Teadusministeerium maavanematele hiljemalt 15. augustiks 2012“, siis käesoleva määruse § 4 lõige 3 on:

“Õppeasutuste valim, kus 2013/2014. õppeaastal järelevalvet teostatakse, esitatakse lisas 2.“ 2012/2013. õppeaastal edastati õppeasutuste valim maavalitsustesse augustis 2012. 2013/2014. õppeaasta valim esitatakse määruse lisas 2, tagamaks valimi läbipaistvus ning võimalus, et Eesti Maaomavalitsuste Liidu ja Eesti Linnade Liidu kaudu jõuab vastav teave kooskõlastamiseks ka kohalike omavalitsusteni.

Õppeasutuste valimi, kus teostatakse teemaatilist riiklikku järelevalvet, määrab Haridus- ja Teadusministeeriumi välishindamise osakond, kooskõlastades selle maavalitsustega. Valim koostatakse põhimõttel, et oleks arvestatud regionaalsuse printsiipi, õpilaste (laste) ja õppeasutuste arvu piirkonnas. Samuti arvestatakse õppekeelt, omandivormi, vii-

mase järelevalve toimumise aega, viimase riikliku järelevalve käigus tuvastatud puudusi prioriteetses valdkonnas jm.

Määruse 3. peatükk:

Määruse § 10 lg 3 on muudetud ning välja on jäetud lause „Koondkokkuvõtet ei esitata, kui valimisse kuulub maakonnas vaid üks õppeasutus.“ Koondkokkuvõtte tuleb esitada ka juhul, kui valimis on vaid üks õppeasutus.

MUUDATUS!

Uues „Kutseõppeasutuse seaduses“ (<https://www.riigiteataja.ee/akt/102072013001>) puudub volitusnorm temaatilise järelevalve läbiviimiseks kutseõppeasutustes, seega 2013/2014. õa-st kutseõppeasutustes temaatilist järelevalvet läbi ei viida.

1.3. Järelevalve üksikküsimuste lahendamiseks

Alus: „Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus“, „Erakooliseadus“, „Kutseõppeasutuse seadus“ ning „Koolieelse lasteasutuse seadus“

Kui õppeasutuses soovitakse viia läbi järelevalvet üksikküsimuse raames väljaspool temaatilist järelevalvet, otsustab järelevalve läbiviimise vajaduse haridus- ja teadusminister, määratledes järelevalvet läbiviiva organi: Haridus- ja Teadusministeerium või maavanem.

Maavanemale esitatud avalduste ja kaebuste lahendamine toimub esmalt dokumendikontrollina, võimalik on küsida õppeasutusest ka selgitusi. Peale selgitustega tutvumist otsustatakse, kas esitada taotlus järelevalve läbiviimiseks haridus- ja teadusministrile. Kui taotlus järelevalve läbiviimiseks esitatakse, otsustab haridus- ja teadusminister, kas järelevalve läbiviimine on otstarbekas ning määrab järelevalve läbiviija, kas Haridus- ja Teadusministeeriumi ametniku või teeb selle ülesandeks maavanemale.

Ministeeriumisse esitatud avalduste puhul lähtutakse samadest põhimõtetest – kõigepealt selgitatakse välja, kas probleemi lahendamine nõuab järelevalvetoimingute kohapealset läbiviimist, ning kui nõuab, siis otsustatakse, kas järelevalve viivad läbi ministeeriumi ametnikud või maavanem. Tavapäraselt lahendatakse probleemid dokumendikontrolli raames (küsitakse selgitusi, kontrollitakse dokumente).

Haridus- ja Teadusministeerium ning maavanem saavad lahendada ainult õppe- ja kasvatustegevusega seotud pöördumisi. Teenistusliku järelevalve valdkonda (eelkõige juhtimine ja majandustegevus) kuuluvate juhtumite puhul edastatakse ettepanek teenistusliku järelevalve läbiviimiseks munitsipaal- või riigiõppeasutuse pidajale.

1.4. Teenistuslik järelevalve

Teenistuslik järelevalve (ingl *supervisory control*) on järelevalve, mida kõrgemalseisev asutus/ametnik teostab valitsusasutuste ja nende hallatavate riigiasutuste seaduslikkuse ja otstarbekuse tagamiseks (Riigikontroll: Auditisõnaraamat).

Võrreldes riikliku järelevalvega, mis kontrollib vaid õppe- ja kasvatustegevust, on teenistusliku järelevalve pädevus laiem – kontrollida saab õppeasutuse kogu tegevust.

Teenistuslik järelevalve põhineb subordinatsiooni- ehk alluvussuhetel. Seda liiki järelevalve sisuks on kontroll, mida teostavad kõrgemalseisvad ametiasutused (organid) ja ametnikud neile alluvate ametiasutuste ja ametnike tegevuse õiguspärasuse ja otstarbekuse suhtes.

Valla või linna ametiasutuste ja nende ametiisikute ning ametiasutuste hallatavate asutuste ja nende juhtide tegevuse seaduslikkuse ja otstarbekuse üle teostab teenistusliku järelevalvet valla- või linnavalitsus („Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus” § 66¹).

Valitsusasutuste ja nende hallatavate riigiasutuste tegevuse seaduslikkuse ja otstarbekuse tagamiseks korraldatakse teenistuslikku järelevalvet (Vabariigi Valitsuse seadus“ § 93 lg 1).

Kui riiklikku järelevalvet teostavad Haridus- ja Teadusministeeriumi ametnikud või maavanem, siis teenistuslikku järelevalvet teostab õppeasutuse pidaja. Haridus- ja Teadusministeerium on 29 üldhariduskooli ja 29 riigikutseõppeasutuse pidajaks, munitsipaalõppeasutuste pidajaks on vald või linn (kohalik omavalitsus).

1.5. Teenistuslik järelevalve riigiõppeasutustes

Teenistuslikku järelevalvet viib Haridus- ja Teadusministeerium oma hallatavate õppeasutuste üle lähtudes „Vabariigi Valitsuse seadusest“. Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatavaid üldhariduskoole on 01.09.2013 seisuga 30: Ahtme Kool, Haapsalu Viigi Kool, Jõgevamaa Gümnaasium, Laagvere Erikool, Kaelase Kool, Kallemäe Kool, Kammeri Kool, Keila-Joa Sanatoorne Internaatkool, Kiigemetsa Kool, Kosejõe Kool, Kõpu Kool, Lahuse Kool, Läänemaa Ühisgümnaasium, Narva Vanalinna Riigikool, Noarootsi Gümnaasium, Nõo Reaalgümnaasium, Nurme Kool, Porkuni Kool, Raikküla Kool, Tapa Erikool, Tartu Emajõe Kool, Tartu Hiie Kool, Tallinna K Pätsi Vabaõhukool, Tallinna Muusikakeskkool, Urvaste Kool, Vaeküla Kool, Valga Jaanikese Kool, Vastseliina Internaatkool, Viljandi Gümnaasium, Ämmuste Kool.

Lisaks eelnevale on HTMi hallata 01.09.2013 seisuga 29 riigikutseõppeasutust: G Otsa nim Tallinna Muusikakool, Haapsalu Kutsehariduskeskus, H Selleri nim Tartu Muusikakool, Hiiumaa Ametikool, Ida-Virumaa Kutsehariduskeskus, Järvamaa Kutsehariduskeskus, Kehtna Majandus- ja Tehnoloogiakool, Kuressaare Ametikool, Luua Metsanduskool, Narva Kutseõppekeskus, Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool, Põltsamaa Ametikool, Pärnumaa Kutsehariduskeskus, Rakvere Ametikool, Rápina Aianduskool, Sillamäe Kutsekool, Tallinna Balletikool, Tallinna Ehituskool, Tallinna Lasnamäe Mehaanikakool, Tallinna Majanduskool, Tallinna Polütehnikum, Tallinna Teeninduskool, Tallinna Transpordikool, Tallinna Tööstushariduskeskus, Tartu Kunstikool, Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskool, Valgamaa Kutseõppekeskus, Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool, Võrumaa Kutsehariduskeskus.

Kutseharidust on võimalik omandada ka teiste ministeeriumide, nt Siseministeeriumi, Kaitseministeeriumi õppeasutustes (Politsei- ja piirivalvekolledži Muraste kool, Politsei- ja piirivalvekolledži Paikuse kool, Päästekolledži päästekool Väike-Maarjas, Kaitseväge

Ühendatud Õppeasutuste Lahingukool Võrus Meegomäel). Nimetatud õppeasutustes viib teenistuslikku järelevalvet läbi vastav ministeerium (SM, KM).

Haridus- ja Teadusministeerium viib teenistuslikku järelevalvet riigiõppeasutustes läbi haridus- ja teadusministri ettepanekul.

„Vabariigi Valitsuse seaduse” § 93 lõigete 1 ja 4 alusel korraldatakse teenistuslikku järelevalvet valitsusasutuste ja nende hallatavate riigiasutuste tegevuse seaduslikkuse ja otstarbekuse tagamiseks alluvuse korras vastavalt nimetatud seadusele ning selle alusel antud Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud teenistuslikku järelevalvet korraldatavatele määrustele ja muudele õigusaktidele.

Teenistusliku järelevalve teostajal on järgmised õigused:

- 1) teha ettekirjutus akti või toimingu puuduste kõrvaldamiseks;
- 2) peatada toimingu sooritamine või akti kehtivus;
- 3) tunnistada akt kehtetuks („Vabariigi Valitsuse seadus” § 93 lõige 2).

Selline järelevalve õigus ei laiene:

- 1) riikliku järelevalve toimingutele ning riikliku sunni kohaldamisel antud otsustele;
- 2) seaduses ettenähtud juhtudel täidesaatva riigivõimu asutuse ja ametiisiku akti või toimingu peale esitatud kaebuse või protesti kohtueelsele lahendamisele;
- 3) aktide ja toimingute seaduslikkuse kontrollimisele, kui nende aktide ja toimingute seaduslikkust kinnitab jõustunud kohtuotsus („Vabariigi Valitsuse seadus” § 93 lõige 6).

Järelevalve teostaja võib täidesaatva riigivõimu asutusest välja nõuda õigusakte ja muid dokumente, võtta ametiisikutelt seletusi ja arvamusi, kusjuures need tuleb esitada kolme tööpäeva jooksul või järelevalvetöötaja poolt määratud pikema tähtaja jooksul („Vabariigi Valitsuse seadus” § 93 lõige 5).

Teenistusliku järelevalve teostaja võib järelevalve korras akti täitmise või toimingu sooritamise peatada selle täiendavaks kontrollimiseks või vajalike täiendavate andmete kogumiseks, sealhulgas ka akti andja või toimingu sooritaja selgituste saamiseks. Peatamise korral võib järelevalve teostaja teha kohustusliku ettekirjutuse akti muutmiseks või toimingu puuduste kõrvaldamiseks või uue toimingu sooritamiseks. Selline peatamine on võimalik kuni seitsmeks päevaks ja peatamise ajaks peatub seaduse või muu õigusaktiga sätestatud toimingu sooritamiseks kehtestatud tähtaja kulgemine. Seaduse § 99 lõike 4 alusel nähakse ette üksikakti täitmise või toimingu sooritamise alusetu peatamisega tekitatud kahju hüvitamise põhimõtted: hüvitab peataja ehk teenistusliku järelevalve teostaja ja kahju hüvitamine peab olema sätestatud seaduses ettenähtud juhtudel, ulatuses ja korras („Vabariigi Valitsuse seadus” § 99).

Haldusakti või haldustoimingu võib tunnistada kehtetuks ebaotstarbekuse motiividel siis, kui akt või toiming on ilmses mittevastavuses seadusest tuleneva või Vabariigi Valitsuse või ministeeriumi poolt realiseeritava riikliku poliitikaga, mille on heaks kiitnud Riigikogu, või põhjustab riigi vara ja eelarveliste vahendite ebaratsionaalset kasutamist või muul viisil kahjustab riiklikke huve. Taoline akti või haldustoimingu kehtetuks tunnistamine ebaotstarbekuse tõttu peab olema motiveeritud. Ebaotstarbekuse tõttu ei saa tunnistada kehtetuks akti või toimingut, mis on antud riigiteenistuse

korraldamiseks, samuti neid akte ja toiminguid, mille andmise tingimused tulenevad seadusest ja muudest õigusaktidest („Vabariigi Valitsuse seadus” § 100).

1.6. Teenistuslik järelevalve munitsipaalõppeasutustes

Valla või linna ametiasutuste ja nende ametiisikute ning ametiasutuste hallatavate asutuste ja nende juhtide tegevuse seaduslikkuse ja otstarbekuse üle teostab teenistuslikku järelevalvet valla- või linnavalitsus („Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus” § 66¹).

„Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse” § 66¹ lõike 2 kohaselt on valitsusel õigus teenistusliku järelevalve teostamisel:

- 1) teha ettekirjutus akti või toimingu puuduste kõrvaldamiseks;
- 2) peatada toimingu sooritamine või akti kehtivus;
- 3) tunnistada akt kehtetuks.

Sama seaduse § 66¹ lõike 3 kohaselt peavad teenistusliku järelevalve korras tehtud otsused olema motiveeritud.

Valla või linna ametiasutuse ja nende ametiisikute ning ametiasutuse hallatava asutuse juhi akti täitmise ja toimingu võib peatada kuni kümneks tööpäevaks akti või toimingu seaduslikkuse ja otstarbekuse täiendavaks kontrollimiseks või vajalike täiendavate andmete kogumiseks, sealhulgas akti andja või toimingu sooritaja selgituste saamiseks („Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus” § 66¹ lõige 4).

Akti täitmise või toimingu sooritamise peatamisel teenistusliku järelevalve korras peatub seaduse ning nende alusel ja täitmiseks antud õigusaktidega vastava toimingu sooritamiseks kehtestatud tähtaja kulgemine („Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus” § 66¹ lõige 5).

Valitsus tunnistab kehtetuks valla või linna ametiasutuste ning nende ametiisikute ja ametiasutuste hallatavate asutuste juhtide akte ja toiminguid, mis ei ole vastavuses Eesti Vabariigi põhiseaduse, seaduste ning nende alusel ja täitmiseks antud õigusaktide ning valla või linna õigusaktidega („Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus” § 66¹ lõige 6).

Valitsus tunnistab ebaotstarbekuse motiivil kehtetuks valla või linna ametiasutuste ning nende ametiisikute ja ametiasutuste hallatavate asutuste juhtide akte ja toiminguid juhul, kui akt või toiming ilmselt ei vasta kohaliku omavalitsuse põhimõtetele või põhjustab valla- või linnavara ja eelarveliste vahendite ebaratsionaalset kasutamist („Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus” § 66¹ lõige 7).

Ebaotstarbekuse motiivil ei saa tunnistada kehtetuks akte ja toiminguid, mille andmise tingimused tulenevad seadusest ning nende alusel ja täitmiseks antud õigusaktidest („Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus” § 66¹ lõige 8).

Käesoleva seaduse alusel ei teostata teenistuslikku järelevalvet valitsusasutuste järelevalveülesandeid täitvate ametiisikute aktide ja toimingute üle („Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus” § 66¹ lõige 9).

Järelevalve läbiviimisest saab pikemalt lugeda kogumikust "[Järelevalve korraldusest õppeasutustes I](#)", 2010, mis asub Haridus- ja Teadusministeeriumi veebilehel aadressil <http://www.hm.ee/index.php?045021>: Abimaterjal nii riikliku kui teenistusliku järelevalve läbiviijatele ja õppeasutustele.

Haridus- ja Teadusministeeriumis korraldavad ja viivad vajadusel õppeasutustes läbi järelvalvet välishindamisosakonna töötajad. Kontaktandmed on kättesaadavad veebilehel <http://www.hm.ee/index.php?03150113126>.

2. Haridus- ja teadusministri 30.04.2013 määrus nr 11 „Riikliku järelevalve prioriteedid, temaatilise riikliku järelevalve läbiviimise, selle tulemuste vormistamise ja tulemustest teavitamise kord 2013/2014. õppeaastal“ ja seletuskiri

Uues „Kutseõppeasutuse seaduses“ (<https://www.riigiteataja.ee/akt/102072013001>) puudub volitusnorm temaatilise järelevalve läbiviimiseks kutseõppeasutustes, seega 2013/2014. õa-st kutseõppeasutustes temaatilist järelevalvet läbi ei viida. Muudetud määrus <https://www.riigiteataja.ee/akt/130082013003>, redaktsiooni jõustumise kuupäev 02.09.2013.

HARIDUS- JA TEADUSMINISTRI

MÄÄRUS

Määrus kehtestatakse [põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse](#) § 84 lõike 2 ning [koolieelse lasteasutuse seaduse](#) § 28 lõike 2 alusel.

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Reguleerimisala

Määrusega kehtestatakse õppeasutuste riikliku järelevalve prioriteedid ning temaatilise riikliku järelevalve teostamise, selle tulemuste vormistamise ning tulemustest teavitamise kord 2013/2014. õppeaastal.

§ 2. Järelevalve teostajad

Temaatilist riiklikku järelevalvet (edaspidi *järelevalve*) koolieelsete lasteasutuste ja põhikoolide ning gümnaasiumide (edaspidi *üldhariduskoolid*) õppe- ja kasvatustegevuse üle teostab õppeasutuse asukohajärgne maavanem.

§ 3. Järelevalve prioriteedid

Järelevalve prioriteedid 2013/2014. õppeaastal on esitatud lisas 1.

2. peatükk Järelevalve teostamine

§ 4. Järelevalve aeg, teostajad, õppeasutuste valim ning järelevalve kestus õppeasutuses

(1) Järelevalve aja ning seda teostavad ametnikud ja kaasatavad eksperdid määrab maavanem.

(2) Järelevalve teostajad peavad vastama haridus- ja teadusministri määrusega järelevalve teostajatele kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele.

(3) Õppeasutuste valim, kus 2013/2014. õppeaastal järelevalvet teostatakse, on esitatud lisas 2.

(4) Järelevalve kestab õppeasutuses kohapeal kuni 8 tööpäeva.

(5) Õppe- ja kasvatustegevuse vaatlemine järelevalve teostamisel toimub õppeasutuse juhi või tema poolt määratud isiku juuresolekul.

§ 5. Õppeasutuse teavitamine järelevalvest

Järelevalve teostamise ajast teavitab järelevalve teostaja õppeasutust, tema pidajat, Haridus- ja Teadusministeeriumi ning riigi- ja eraõppeasutuste puhul ka õppeasutuse asukohajärgset kohaliku omavalitsuse üksust 15. septembriks 2013.

§ 6. Järelevalve teostamiseks kasutatav metoodika

Järelevalve teostamisel kasutatakse järgmisi meetodeid:

- 1) statistiliste ja finantsaruannete, õpitulemuste ning muu kogutud informatsiooni analüüsimine, sh Eesti Hariduse Infosüsteemis (edaspidi *EHIS*) kajastuvate andmete analüüsimine ja kontrollimine;
- 2) õppeasutuse dokumentatsiooniga tutvumine ja selle sisu analüüsimine;
- 3) vestlused õppeasutuse töötajate, hoolekogu (nõukogu) liikmete, lastevanemate, õpilaste (laste) ning õppeasutuse pidaja, riigi- ja eraõppeasutuste puhul õppeasutuse asukohajärgse kohaliku omavalitsuse üksuse esindajaga;
- 4) tutvumine õppeasutuse õppe- ja kasvukeskkonnaga, sh õppe- ja kasvatustegevustega.

3. peatükk Järelevalve tulemuste esitamine

§ 7. Järelevalve tulemuste vormistamine

- (1) Järelevalve tulemused vormistatakse eraldi õiendiga iga õppeasutuse kohta.
- (2) Õiendis esitatavad andmed on toodud lisades 3–6.
- (3) Kõik õiendis kajastuvad andmed peavad olema õppeasutuses kontrollitud.

§ 8. Õiendi projekti edastamine õppeasutusele

- (1) Maavalitsus edastab õppeasutusele, tema pidajale ja ettekirjutuse adressaatidele õiendi projekti 15 tööpäeva jooksul õppeasutuses järelevalve lõpetamise päevast arvates.
- (2) Õppeasutus, tema pidaja ja ettekirjutuse adressaadid võivad kolme tööpäeva jooksul teha ettepanekuid õiendi täpsustamiseks.

§ 9. Õiendi allkirjastamine, kinnitamine ja edastamine

- (1) Õiendile kirjutavad alla kõik järelevalve teostamisel osalenud ametnikud.
- (2) Õiendi kinnitab maavanem.

(3) Maavalitsus edastab õiendi digiallkirjastatult või postiga õppeasutuse juhile, õppeasutuse pidajale, Haridus- ja Teadusministeeriumile ning riigi- ja eraõppeasutuste puhul ka õppeasutuse asukohajärgsele kohaliku omavalitsuse üksusele 60 kalendripäeva jooksul õppeasutuses järelevalve alustamise päevast arvates.

§ 10. Ettekirjutuste täitmisest teavitamine

(1) Ettekirjutuste adressaat esitab õiendis ettenähtud tähtaja jooksul maavanemale kirjaliku aruande ettekirjutuste täitmisest.

(2) Maavanemad teavitavad Haridus- ja Teadusministeeriumi juhtudel, kui adressaadid ei ole tähtajaks ettekirjutusi täitnud.

§ 11. Koondkokkuvõte

(1) Iga õppeaasta 20. juuniks esitab maavanem Haridus- ja Teadusministeeriumile õppeasutuste kohta digiallkirjastatult koondkokkuvõtteid, kus on analüüsitud järelevalve tulemusi maakonna lõikes.

(2) Koondkokkuvõttes esitatakse olukorra kirjeldus, analüüs ja koondtabelid lisades 3 ja 4 toodud andmetest lähtudes. Koolieelsete lasteasutuste kohta koostatavas koondkokkuvõttes esitavad andmed on lisas 3 ja üldhariduskoolide kohta lisas 4.

[[RT I, 30.08.2013, 3](#) - jõust. 02.09.2013]

4. peatükk Rakendussäte

§ 12. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. septembril 2013.

[Lisa 1](#) Riikliku järelevalve prioriteetid 2013/2014. õppeaastal

[Lisa 2](#) Õppeasutuste valim, kus teostatakse temaatilist riiklikku järelevalvet 2013/2014. õppeaastal

[[RT I, 30.08.2013, 3](#) - jõust. 02.09.2013]

[Lisa 3](#) Lasteasutuse kohta koostatavas õiendis ja koondkokkuvõttes esitavad andmed

[Lisa 4](#) Üldhariduskoolide kohta koostatavas õiendis ja koondkokkuvõttes esitavad andmed

Lisa 5 [Kehtetu - [RT I, 30.08.2013, 3](#) - jõust. 02.09.2013]

[Lisa 6](#) Õiendis esitavad andmed

Riikliku järelevalve prioriteetid 2013/2014. õppeaastal

Temaatilist riiklikku järelevalvet teostatakse 2013/2014. õppeaastal järgmistel teemadel:

- 1) alusharidus: erivajadustega laste õppe- ja kasvatustegevuse korraldamine ja Eesti Hariduse Infosüsteemis (edaspidi *EHIS*) kajastatud andmete vastavus tegelikule olukorrale; eesti keele kui teise keele õppe korraldamine ja *EHISes* kajastatud andmete vastavus tegelikule olukorrale; täienduskoolituse korraldamine ja *EHISes* kajastatud andmete õigsus;
- 2) üldharidus: hariduslike erivajadustega õpilaste õppe korraldamine ja *EHISes* kajastatud andmete vastavus tegelikule olukorrale; eestikeelse õppe korraldamine vene õppekeelega koolis ja *EHISes* kajastatud andmete vastavus tegelikule olukorrale; pedagoogide täienduskoolituse korraldamine ja *EHISes* kajastatud andmete õigsus.

Õppeasutuste valim, kus teostatakse temaatilist riiklikku järelevalvet 2013/2014. õppeaastal

Maavalitsus	Lasteasutus	Üldhariduskool
Harju	Keila Lasteaed Miki (Keila linn)	Gustav Adolfi Gümnaasium
	Kose Lasteaed (Kose vald)	Kallavere Keskkool
	Lasteaed Ojake	Karjamaa Gümnaasium
	Loksa Lasteaed (Loksa linn)	Lagedi Põhikool
	Pirita Lasteaed	Lasnamäe Üldgümnaasium
	Tallinna Järveotsa Lasteaed	Loo Keskkool
	Tallinna Lasteaed Kirsike	Tallinna 53. Keskkool
	Tallinna Lasteaed Laagna Rukkilill	Tallinna Arte Gümnaasium
	Tallinna Lasteaed Männimudila	Tallinna Lilleküla Gümnaasium
	Tallinna Lasteaed Pääsusilm	Tallinna Mustamäe Humanitaargümnaasium
	Tallinna Liivalossi Lasteaed	Tallinna Nõmme Põhikool
	Tallinna Liivaku Lasteaed	Tallinna Saksa Gümnaasium
	Tallinna Mardi Lasteaed	Vaida Põhikool
	Tallinna Meelespea Lasteaed	
	Tallinna Paekaare Lasteaed	
	Tallinna Raadiku Lasteaed	
	Tallinna Rännaku Lasteaed	
Tallinna Tuule Lasteaed		
Hiiu	Palade Lasteaed	Kärdla Ühisgümnaasium
Ida-Viru	Kohtla-Järve Lasteaed Aljonuška	Iisaku Gümnaasium
	Kohtla-Järve lasteaed Kakuke	Narva 6. Kool
	Mäetaguse Lasteaed Tõruke	Narva Peetri Kool
	Sonda Kool	Sonda Kool
	Narva Lasteaed Väikevend	
	Narva Lasteaed Sädemeke	
Jõgeva	Jõgeva Aleviku Lasteaed	Laiuse Põhikool
	Torma lasteaed Linnutaja	Luuva Algkool
		Vaimastvere Kool
Järva	Ambla Lasteaed-Põhikool	Ambla Lasteaed-Põhikool
	Sookure Lasteaed	Paide Gümnaasium
Lääne	Risti Lasteaed	Kullamaa Keskkool
	Haapsalu Lasteaed Päikesejänku	Metsküla Algkool

		Risti Põhikool
Lääne-Viru	Kunda Lasteaed	Kadrina Keskkool
	Tudu Lasteaed-Põhikool	Tudu Lasteaed-Põhikool
	Sõmeru Lasteaed Pääsusilm	Vasta Kool
Põlva	Tilsi Lasteaed Muumioru	Fr Tuglase nim Ahja Kool
	Värskla Lasteaed	Räpina Ühisgümnaasium
Pärnu	Pärnu Kadri tänava Lasteaed	Lõpe Põhikool
	Pärnu Ülejõe Lasteaed	Metsapöle Põhikool
	Tammiste Lasteaed	Paikuse Põhikool
	Vihtra Lasteaed	Pärnu-Jaagupi Gümnaasium
		Varbla Põhikool
Rapla	Eidapere Lasteaed	Kuimetsa Algkool
	Rapla Lasteaed Kelluke	Märjamaa Gümnaasium
	Vana-Vigala Lasteaed	
Saare	Kuressaare Tuulte Roosi Lasteaed	Saaremaa Ühisgümnaasium
	Muhu Lasteaed	Tornimäe Põhikool
Tartu	Elva Lasteaed Murumuna	Kolkja Põhikool
	Melliste Algkool-Lasteaed	Melliste Algkool-Lasteaed
	Nõgiaru Lasteaed	Luunja Keskkool
	Sillaotsa Kool	Sillaotsa Kool
	Tartu Lasteaed Kannike	Mehikoorma Põhikool
	Tartu Lasteaed Triinu ja Taavi	Tartu Waldorfgümnaasium
Valga	Otepää Lasteaed	Ala Põhikool
	Sooru Lasteaed	Valga Vene Gümnaasium
Viljandi	Lasteaed Karlsson	Kildu Põhikool
	Leie Lasteaed Sipelgapesa	Kõpu Põhikool
	Vambola Lasteaed	Täaksi Põhikool
	Viiratsi Lasteaed Rüblik	Suure-Jaani Gümnaasium
Võru	Lasva valla lasteaed Pargihaldjas	Antsla Gümnaasium
	Obinitsa Lasteaed	Kääpa Põhikool
	Võru Lasteaed Punamütsike	

Lasteasutuse kohta koostatavas õiendis ja koondkokkuvõttes esitatavad andmed

Lapse arengu toetamine

- 1. Erivajadustega laste õppe- ja kasvatustegevuse korraldamine** (tabelid 1–4 ning kirjeldus ja analüüs)
  - 1.1. Lasteasutuste rühmad, laste arv rühmades ning eri- ja sobitusrühmade moodustamine, õpetajate ja õpetajaid abistavate töötajate töökorraldus.
  - 1.2. Tugispetsialistide töökorraldus ja ettevalmistus.
  - 1.3. Lapse arengu analüüsimine ja hindamine.

- 2. Eesti keele kui teise keele õppe korraldamine** (tabel 5 ning kirjeldus ja analüüs)
  - 2.1. Eesti keele kui teise keele õppe korraldamine vene õppekeelelasteasutuses või selle rühmas ning keelekümbelrühmas.
  - 2.2. Muukeelne laps eesti õppekeelelasteasutuses või selle rühmas ning keelekümbelrühmas.
  - 2.3. Riigieelarvest eraldatud toetuste kasutamine eesti keele õppe korraldamiseks.

- 3. Täienduskoolituse korraldamine** (tabelid 6–7 ning kirjeldus ja analüüs)
  - 3.1. Täienduskoolituse võimaldamisel lähtumine lasteasutuse õppekavas, arengukavas, aasta tegevuskavas, sisehindamisel ja riskianalüüsis määratletud põhisuundadest ja -valdkondadest ning riiklikest prioriteetidest.
  - 3.2. Täienduskoolituse tulemuslikkuse analüüsimine, täienduskoolituse rahastamise allikad ning andmete õigsus EHISes.

Tabel 1. Lasteasutuste rühmad, õpetajate ja õpetajaid abistavate töötajate tööaeg ja töökorraldus

Rühma liik ja kood EHISes	Rühmade arv		Laste arv rühmas		Osaajaliste kohtade arv	Õpetajate koormus rühmas	Õpetaja abide koormus rühmas
	EHIS	Dok	EHIS	Dok	Dok	Dok	Dok
Sõimerühm Kood							
Aiarühm Kood							
Liitrühm Kood							
Sobitusrühm Kood							
Erirühm Kood							
...							

Tabel 2. Rühmade õppekeel

Õppekeel	Rühmade arv	
	EHIS	Dok
Eesti		
Eesti (täielik keelekümblus)		
Vene		
Eesti/vene (osaline keelekümblus)		
Muu õppekeel		

Tabel 3. Tugispetsialistide töökorraldus ja ettevalmistus

Ametikoha nimetus	Tugispetsialistide ametikoha koormus		Tugispetsialistide kvalifikatsiooni vastavus nõuetele		Teenusepakkuja (õppenõustamiskeskus, FIE/asutus)
	EHIS	Dok	EHIS	Dok	Dok
Eripedagoog					
Logopeed					
Eesti keele õpetaja vene õppekeelega rühmades					
...					
Kokku					

Tabel 4. Tugimeetmete rakendamine

Rühma liik	Individaalsete arenduskavade arv		Logopeedilist abi saavate laste arv		Eripedagoogilist abi saavate laste arv		Eesti keeles tugiõpet saavate laste arv		Muu	
	EHIS	Dok	EHIS	Dok	EHIS	Dok	EHIS	Dok	EHIS	Dok
Sõime- rühm										
Aiarühm										
Liitrühm										
Sobitus- rühm										
Erirühm										
Kokku										

Tabel 5. Riigieelarvest eraldatud toetuste kasutamine eesti keele õppe korraldamiseks

Eesti keele õppe finantseerimine 01.09.2012–31.08.2013	Summa eurodes	
	Eraldatud	Kasutatud
Riigi poolt eraldatud vahendid		
Pidaja poolt eraldatud vahendid		
Projektidest ja muudest allikatest finantseeritud keeleõpe		
Keeleõppe kulud kokku		

Tabel 6. Täienduskoolituses osalemine

	Läbitud tundide arv kokku	Juhid			Õpetajad			Tugispetsialistid			Õpetaja abid	
		EHIS	Dok	%	EHIS	Dok	%	EHIS	Dok	%	Dok	%
2010/2011. õa-l Eestis												
2010/2011. õa-l rahvusvahelistel koolitustel												
2011/2012. õa-l Eestis												
2011/2012. õa-l rahvusvahelistel koolitustel												
2012/2013. õa-l Eestis												
2012/2013. õa-l rahvusvahelistel koolitustel												
Kokku												

% läbitud ja dokumentaalselt tõendatud täienduskoolitustundide koguarvust

Tabel 7. Täienduskoolituse finantseerimine

Täienduskoolituse finantseerimine 01.01.2012–31.12.2012	Summa eurodes	Protsent täienduskoolituskulust
Riigi poolt eraldatud vahendid		
Pidaja poolt eraldatud vahendid		
Projektidest ja muudest allikatest finantseeritud täienduskoolituskulu		
Koolituskulu kokku		100%

Üldhariduskoolide kohta koostatavas õiendis ja koondkokkuvõttes esitatavad andmed

Õpilase arengu toetamine

1. Hariduslike erivajadustega (edaspidi HEV) õpilase õppe korraldamine (tabelid 1–4 ning kirjeldus ja analüüs)

1.1. HEV õpilase õppe korralduse põhimõtted kooli õppekavas ja tugimeetmete rakendamise.

1.2. Tugispetsialistide koosseis ja ettevalmistus.

1.3. Õppekeelest erineva emakeelega õpilastele kohaldatavad erisused.

2. Pedagoogide täienduskoolituse korraldamine (tabelid 5–6 ning kirjeldus ja analüüs)

2.1. Pedagoogide täienduskoolituse võimaldamisel lähtumine kooli õppekavas, arengukavas, üldtööplaanis, sisehindamisel määratletud põhisuundadest ja valdkondadest ning riiklikest prioriteetidest.

2.2. Pedagoogide täienduskoolituse tulemuslikkuse analüüsimine, täienduskoolituse rahastamise allikad ning andmete õigsus EHISes.

3. Eestikeelse õppe korraldamine vene õppekeelega koolis (tabelid 7–10 ning kirjeldus ja analüüs)

3.1. Eesti keele õppe korraldamine vene õppekeelega koolis.

3.2. Kasutatavad õppematerjalid.

3.3. Pedagoogide keeleoskuse tase ja täienduskoolitus.

Tabel 1. HEV õppe korraldus

Kehtestatud õppekavas (jah/ei)	Kooli õppenõukogu arvamus (jah/ei)	Kooli hoolekogu arvamus (jah/ei)	Kooli õpilasesinduse arvamus (jah/ei)	Õppekava avalikustamine veebis (jah/ei)	Koordineerija määramine (dir kk nr, kuupäev)

Tabel 2. Rakendatavad tugimeetmed HEV õpilase arengu toetamiseks

Tugimeetmed	Haridusliku erivajadusega õpilaste arv		Individaalse arengu jälgimise kaart	
	EHIS	Dok	Õpilaste arv	% HEV õpilaste arvust ¹
Õpiabirühm põhiharidust omandavatele õpilastele eripedagoogilise abi osutamiseks				
Õpiabirühm põhiharidust omandavatele õpilastele logopeedilise abi osutamiseks				
Õpe HEV õpilaste klassis				
Individaalne õppekava				
...				
Kokku				

Tabel 3. Tugispetsialistide ja tugimeetmeid rakendavate pedagoogide ametikohad ja osalemine täienduskoolitustel

Ametikoha nimetus	Kehtestatud ametikohtade arv	Täidetud ametikohtade arv	Ametikohal töötavate pedagoogide arv	Pedagoogide arv, kes on osalenud ametikohaga seotud eripedagoogilisel kursusel viimase viie aasta jooksul	
				EHIS	Dok
Eripedagoog					
Logopeed					
Koolipsühholoog					
Pikapäevarühma kasvataja					
Õpilaskodu kasvataja					
Õpiabirühma õpetaja					
Sotsiaalpedagoog					
HEV õpilaste klassi õpetaja					
.....					
Kokku					

¹ Märgitakse, mitu protsenti moodustab HEV õpilastele avatud individaalse arengu jälgimise kaartide arv HEV õpilase arvust

Tabel 4. Õppekeelest erineva emakeelega õpilastele kohaldatavad tugimeetmed

Tugimeetmed	Erineva emakeelega õpilaste arv	
	EHIS	Dok
Individuaalne õppekava		
Eesti keel teise keelena		
B-võõrkeele õppest loobumine		
Emakeele- ja kultuuriõpe		
Koolipsühholoogiline abi		
Logopeediline abi		
.....		
Kokku		

Tabel 5. Täienduskoolituses osalemine

	Läbitud tundide arv kokku	Juhid			Õpetajad			Tugispetsialistid			Muu personal	
		EHIS	Dok	%	EHIS	Dok	%	EHIS	Dok	%	Dok	%
2010/2011. õa-l Eestis												
2010/2011. õa-l rahvusvahelistel koolitustel												
2011/2012. õa-l Eestis												
2011/2012. õa-l rahvusvahelistel koolitustel												
2012/2013. õa-l Eestis												
2012/2013. õa-l rahvusvahelistel koolitustel												
Kokku												

% läbitud täienduskoolitustundide koguarvust

Tabel 6. Täienduskoolituse finantseerimine

Täienduskoolituse finantseerimine 01.01.2012 – 31.12.2012	Summa eurodes	Protsent täienduskoolituskulust
Riigi poolt eraldatud vahendid		
Pidaja poolt eraldatud vahendid		
Projektidest ja muudest allikatest finantseeritud täienduskoolituskulu		
Koolituskulu kokku		100%

Tabel 7. Eesti keele tundide arv klassiti tavaklassis (T) ja keelekümblusklassis (K)

Klass	I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII		IX		Kokku	
	T	K	T	K	T	K	T	K	T	K	T	K	T	K	T	K	T	K	T	K
Tundide arv õppekavas																				
Rakendatud tundide arv																				

Tabel 8. Eesti keeles õpetatavad ained põhikoolis

Õppeaine	Tavaklass	Keelekümblusklass
Loodusõpetus		
Muusikaõpetus		
Kunstiõpetus		
Inimeseõpetus		
.....		

Tabel 9. Eestikeelsete kursuste arv

Õppeaine	X kl (2011/2012. õa)		XI kl (2012/2013. õa)		XII kl (2013/2014. õa)
	Õppekava	Tegelik	Õppekava	Tegelik	Õppekava
Eesti keel					
Ühiskonnaõpetus					
Ajalugu					
Geograafia					
Eesti kirjandus					
Muusika					
.....					
Kokku					

Tabel 10. Pedagoogide eesti keele oskuse tase ja täienduskoolitus

Pedagoog	Pedagoogide arv	Eesti keele oskusega pedagoogide arv								Teises keeles õpetamise metoodika kursustel osalenud pedagoogide arv
		Tasemeharidus omandatud eesti keeles		C1		B2		Muu		
		EHIS	Dok	EHIS	Dok	EHIS	Dok	EHIS	Dok	
Direktor										
Õppealajuhataja										
Eesti keel										
Ühiskonnaõpetus										
Geograafia										
Muusika										
.....										

Õiendis esitatavad andmed

I. Sissejuhatav osa

1. Järelevalve teostamise koht ja alus (õppeasutuse nimetus, maavanema korralduse väljaandmise kuupäev ja number).
2. Järelevalve teostamise eesmärk, aeg ja teostaja(d).
3. Järelevalve teostamisel kasutatud meetodika.
4. Lühiülevaade õppeasutusest:
  - 4.1 õppeasutuse omandivorm ja aadress;
  - 4.2 õppeasutuse liik (vorm);
  - 4.3 õppeasutuse pidaja;
  - 4.4 õppekeel;
  - 4.5 õpilaste (laste) üldarv;
  - 4.6 pedagoogide üldarv.

II. Olukorra kirjeldus ja analüüs lähtudes määruse lisades 3–5 esitatud andmetest.

III. Teemaatilise riikliku järelevalve prioriteedist lähtuv kokkuvõte.

IV. Ettepanekud.

V. Ettekirjutused.

VI. Riikliku järelevalve teostamisel osalenud ametniku allkiri, nimi ja ametikoht.

Seletuskirja on uuendatud 05.09.2013 seoses määruse muutmisega (RT I, 30.08.2013, 4, <https://www.riigiteataja.ee/akt/130082013004>).

Seletuskiri haridus- ja teadusministri määruse „Riikliku järelevalve prioriteedid, temaatilise riikliku järelevalve teostamise, selle tulemuste vormistamise ja tulemustest teavitamise kord 2013/2014. õppeaastal“ eelnõu juurde

I Sissejuhatus

Käesolev määrus kehtestatakse „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse” § 84 lõike 2 ning „Koolieelse lasteasutuse seaduse” § 28 lõike 2 alusel.

Määruse eelnõu on ette valmistanud Haridus- ja Teadusministeeriumi välishindamisosakonna asejuhataja Hille Voolaid (hille.voolaid@hm.ee, tel 735 0109), välishindamisosakonna peaekspert (alusharidus) Regina Eimre (regina.eimre@hm.ee, tel 735 0165), välishindamisosakonna peaekspert (üldharidus) Heidi Kiuru, täiendas 05.09.2013 Hille Voolaid. Keeleliselt toimetab Hille Voolaid. Juriidilise ekspertiisi teostas õigusosakonna jurist Indrek Kilk (indrek.kilk@hm.ee).

Määruse koostamiseks moodustati erinevad töögrupid.

Alushariduse töögruppi kuulusid Meeri Tampere (Tartu Linnavalitsus), Jana Pillmann (Tartu Lasteaed Pääsupesa), Aita Arund (Tartu Lasteaed Klaabu), Tiina Peterson, Hille Voolaid ja Regina Eimre (Haridus- ja Teadusministeerium).

Üldhariduse töögruppi kuulusid Luule Kapp (Tartu Maavalitsus), Maie Soll, Merike Mändla, Tiina Kivirand, Hille Voolaid, Heidi Kiuru (Haridus- ja Teadusministeerium).

II Eelnõu eesmärk, sisu, mõjud ning võrdlev analüüs

Käesoleva määruse kehtestamise vajadus tuleneb „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse” § 84 lg 2 ning „Koolieelse lasteasutuse seaduse” § 28 lg 2, mille kohaselt kehtestab haridus- ja teadusminister igal õppeaastal määruse „Riikliku järelevalve prioriteedid, temaatilise riikliku järelevalve teostamise, selle tulemuste vormistamise ning tulemustest teavitamise kord”.

Määruse 1. peatükk:

Kehtestatakse, et riiklikku temaatilist järelevalvet, mis lähtub riikliku järelevalve prioriteetidest, koolieelsete lasteasutuste (edaspidi *lasteasutuste*) ning põhikoolide ja gümnaasiumide (edaspidi *üldhariduskoolide*) õppe- ja kasvatustegevuse üle teostab maavanem. Võrreldes kehtiva määrusega sisulisi muudatusi ei ole.

Määruse 2. peatükk:

Võrreldes kehtiva määrusega on muudetud määruse § 4 lõiget 3. Kui kehtivas määruses on sõnastatud: „Õppeasutuste valimi, kus 2012/2013. õppeaastal järelevalvet teostatakse, edastab Haridus- ja Teadusministeerium maavanematele hiljemalt 15. augustiks 2012”, siis käesoleva määruse § 4 lõige 3 on:

“Õppeasutuste valim, kus 2013/2014. õppeaastal järelevalvet teostatakse, esitatakse lisas 2.” 2012/2013. õppeaastal edastati õppeasutuste valim maavalitsustesse augustis 2012. 2013/2014. õppeaasta valim esitatakse määruse lisas 2, tagamaks valimi läbipaistvus ning võimalus, et Eesti Maaomavalitsuste Liidu ja Eesti Linnade Liidu kaudu jõuab vastav teave kooskõlastamiseks ka kohalike omavalitsusteni.

Õppeasutuste valimi, kus teostatakse temaatilist riiklikku järelevalvet, määrab Haridus- ja Teadusministeeriumi välishindamise osakond, kooskõlastades selle maavalitsustega. Valim koostatakse põhimõttel, et oleks arvestatud regionaalsuse printsiipi, õpilaste (laste) ja õppeasutuste arvu piirkonnas. Samuti arvestatakse õppekeelt, omandivormi, viimase järelevalve toimumise aega, viimase riikliku järelevalve käigus tuvastatud puudusi prioriteetses valdkonnas jm.

Määruse 3. peatükk:

Määruse § 10 lg 3 on muudetud ning välja on jäetud lause „Koondkokkuvõtet ei esitata, kui valimisse kuulub maakonnas vaid üks õppeasutus.“ Koondkokkuvõtte tuleb esitada ka juhul, kui valimis on vaid üks õppeasutus.

Lisas 1 on kehtestatud 2013/2014. õa riikliku järelevalve prioriteetidid.

Lisas 2 on kehtestatud õppeasutuste valim.

Lisas 3 on kehtestatud lasteasutuse kohta koostatavas õiendis ja koondkokkuvõttes kajastatavad andmed.

Lisas 4 on kehtestatud üldhariduskoolide kohta koostatavas õiendis ja koondkokkuvõttes kajastatavad andmed.

Lisas 5 on kehtetu.

Lisas 6 on kehtestatud õiendis esitatavad andmed.

Lisas 1 on kehtestatud 2013/2014. õa riikliku järelevalve prioriteedid.

Riikliku järelevalve prioriteedid 2013/2014. õppeaastal

Temaatilist riiklikku järelevalvet teostatakse 2013/2014. õppeaastal järgmistel teemadel:

- 3) alusharidus: erivajadustega laste õppe- ja kasvatustegevuse korraldamine ja Eesti Hariduse Infosüsteemis (edaspidi *EHIS*) kajastatud andmete vastavus tegelikule olukorrale; eesti keele kui teise keele õppe korraldamine ja *EHIS*es kajastatud andmete vastavus tegelikule olukorrale; täienduskoolituse korraldamine ja *EHIS*es kajastatud andmete õigsus;
- 4) üldharidus: hariduslike erivajadustega õpilaste õppe korraldamine ja *EHIS*es kajastatud andmete vastavus tegelikule olukorrale; eestikeelse õppe korraldamine vene õppekeelega koolis ja *EHIS*es kajastatud andmete vastavus tegelikule olukorrale; pedagoogide täienduskoolituse korraldamine ja *EHIS*es kajastatud andmete õigsus.

Lisas 2 on kehtestatud õppeasutuste valim.

Maavalit-sus	Laste-asutus-te üld-arv	Arv valimis	Lasteasutus	Üld-haridus-koolide üldarv	Arv valimis	Üldharidus-kool
Harju	214	21	Keila Lasteaed Miki (Keila linn)	141	13	Gustav Adolphi Gümnaasium
			Kose Lasteaed (Kose vald)			Kallavere Keskkool
			Lasteaed Ojake			Karjamaa Gümnaasium
			Loksa Lasteaed (Loksa linn)			Lagedi Põhikool
			Pirita Lasteaed			Lasnamäe Üldgümnaasium
			Tallinna Järveotsa Lasteaed			Loo Keskkool
			Tallinna Lasteaed Karikakar			Tallinna 53. Keskkool
			Tallinna Lasteaed Kirsike			Tallinna Arte Gümnaasium
			Tallinna Lasteaed Laagna Rukkilill			Tallinna Lilleküla Gümnaasium
			Tallinna Lasteaed Männimudila			Tallinna Mustamäe Humanitaargümnaasium
			Tallinna Lasteaed Pääsusilm			Tallinna Nõmme Põhikool
			Tallinna Lasteaed Rabarüblük			Tallinna Saksa Gümnaasium
			Tallinna Liivalossi Lasteaed			Vaida Põhikool
			Tallinna Liivaku Lasteaed			
			Tallinna Mardi Lasteaed			
			Tallinna Meelespea Lasteaed			
			Tallinna Paekaare Lasteaed			
			Tallinna Priisle Lasteaed			
			Tallinna Raadiku Lasteaed			
			Tallinna Rännaku Lasteaed			
		Tallinna Tuule Lasteaed				
Hiiu	6	1	Palade Lasteaed	7	1	Kärdla Ühisgümnaasium
Ida-Viru	63	6	Lasteaed Aljonuška (Kohtla-Järve linn)	45	4	Iisaku Gümnaasium
			Lasteaed Kakuke (Kohtla-Järve linn)			Narva 6. Kool
			Mäetaguse Lasteaed Tõruke			Narva Peetri Kool
			Sonda Kool			Sonda Kool
			Narva Lasteaed Väi-			

			kevend			
			Narva Lasteaed Sä-demeke			
Jõgeva	24	2	Jõgeva Aleviku Lasteaed	26	3	Laiuse Põhikool
			Torma lasteaed Linnutaja			Luuu Algkool
						Vaimastvere Kool
Järva	22	2	Ambla Lasteaed-Põhikool	23	2	Ambla Lasteaed-Põhikool
			Sookure Lasteaed			Paide Gümnaasium
Lääne	18	2	Risti Lasteaed	26	3	Kullamaa Keskkool
			Haapsalu Lasteaed Päikesejänku			Metsküla Algkool
						Risti Põhikool
Lääne-Viru	31	3	Kunda Lasteaed	41	3	Kadrina Keskkool
			Tudu Lasteaed-Põhikool			Tudu Lasteaed-Põhikool
			Sõmeru Lasteaed Pääsusilm			Vasta Kool
Põlva	18	2	Tilsi Lasteaed Muumioru	21	2	Fr. Tuglase nim Ahja Kool
			Värska Lasteaed			Räpina Ühisgümnaasium
Pärnu	45	4	Pärnu Kadri tänava Lasteaed	51	5	Lõpe Põhikool
			Pärnu Ülejõe Lasteaed			Metsapoolse Põhikool
			Tammiste Lasteaed			Paikuse Põhikool
			Vihtra Lasteaed			Pärnu-Jaagupi Gümnaasium
						Varbla Põhikool
Rapla	30	3	Eidapere Lasteaed	23	2	Kuimetsa Algkool
			Rapla Lasteaed Kelluke			Märjamaa Gümnaasium
			Vana-Vigala Lasteaed			
Saare	21	2	Kuressaare Tuulte Roosid Lasteaed	22	2	Saaremaa Ühisgümnaasium
			Muhu Lasteaed			Tornimäe Põhikool
Tartu	70	7	Elva Lasteaed Murumuna	56	6	Kolkja Põhikool
			Melliste Algkool-Lasteaed			Melliste Algkool-Lasteaed
			Nõgiaru Lasteaed			Luunja Keskkool
			Sillaotsa Kool			Sillaotsa Kool
			Tartu Lasteaed Kanne			Mehikoorma Põhikool
			Tartu Lasteaed Triinu ja Taavi			Tartu Waldorfgümnaasium
Valga	23	2	Otepää Lasteaed	23	2	Ala Põhikool
			Sooru Lasteaed			Valga Vene Gümnaasium
Viljandi	38	4	Lasteaed Karlsson	36	4	Kildu Põhikool
			Leie Lasteaed Sipelgapesa			Kõpu Põhikool

			Vambola Lasteaed			Tääksi Põhikool
			Viiratsi Lasteaed Rüblük			Suure-Jaani Gümnaasium
Võru	19	3	Lasva valla lasteaed Pargihaldjas	23	2	Antsla Gümnaasium
			Obinitsa Lasteaed			Kääpa Põhikool
			Võru Lasteaed Pu- namütsike			
Kokku	642	64		565	54	

Lisas 3 on kehtestatud lasteasutuse kohta koostatavas õiendis ja koondkokkuvõttes kajastatavad andmed.

Lapse arengu toetamine

1. Erivajadustega laste õppe- ja kasvatustegevuse korraldamine (tabelid 1–4 ning kirjeldus ja analüüs)

3.3. Lasteasutuste rühmad, laste arv rühmades ning eri- ja sobitusrühmade moodustamine, õpetajate ja õpetajaid abistavate töötajate töökorraldus

Eesmärgiks on välja selgitada, kas või kuidas

- 1) valla- või linnavalitsus on loonud erivajadustega lastele võimalused arenemiseks ja kasvamiseks elukohajärgses lasteasutuses;
- 2) lasteasutuses on komplekteeritud rühmad lähtudes seaduses sätestatud rühma liikidest ja laste arvust rühmas;
- 3) valla- või linnavalitsus on moodustanud sobitus- ja erirühmi, kas erivajadustega laps on võetud sobitus- või erirühma vastu vanema kirjaliku avalduse alusel ning nõustamiskomisjoni soovitusel;
- 4) on korraldatud erivajadusega lapse õppe- ja kasvatustegevus lähtuvalt nõustamiskomisjoni soovitusest;
- 5) on lasteasutuse tegevuse tagamiseks olemas vajalik minimaalne personali koosseis.

Õigusaktid:

- 1) „Koolieelse lasteasutuse seadus“ § 14 lg 1: keha-, kõne, meele- või vaimupuuetega ning eriabi või erihoolust vajavatele lastele (edaspidi *erivajadustega lapsed*) loob valla- või linnavalitsus võimalused arenemiseks ja kasvamiseks elukohajärgses lasteasutuses;
- 2) „Koolieelse lasteasutuse seadus“ § 14 lg 2: erivajadustega lastele luuakse tingimused kasvamiseks sobitusrühmades koos teiste lastega;
- 3) „Koolieelse lasteasutuse seadus“ § 6 lg 5: valla- või linnavalitsus võib lasteasutuse direktori ettepanekul moodustada lasteasutuses vastavalt vajadusele sobitusrühmi, kuhu kuuluvad erivajadustega lapsed koos teiste lastega, samuti erirühmi, kuhu kuuluvad erivajadustega lapsed; võimaluse korral lähtub lasteasutus erivajadusega lapse arendamiseks vajalike tingimuste rakendamisel sobitus- või erirühmas põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse §-s 50 nimetatud nõustamiskomisjoni soovitustest;
- 4) „Koolieelse lasteasutuse seadus“ § 6: rühmad; § 7: laste arv rühmades;
- 5) „Koolieelse lasteasutuse seadus“ § 6 lg 6: erivajadustega laps võetakse sobitus- või erirühma vastu vanema kirjaliku avalduse alusel ning põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse §-s 50 nimetatud nõustamiskomisjoni soovitustel;
- 6) Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 määrus nr 265 „Eesti Hariduse Infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“;
- 7) haridus- ja teadusministri 23.10.2010 määrus nr 78 „Lapse erilasteaeda või -rühma vastuvõtmise ning väljaarvamise alused ja kord“ § 3 lg 4: lapse vastuvõtmine erilasteaeda, sobitus- või erirühma toimub vastavalt valla- ja linnavalitsuse või eraõigusliku juriidilise isiku poolt kehtestatud laste lasteasutusse vastuvõtu ja väljaarvamise korrale.

Alusdokumendid:

- 1) lasteasutuse põhimäärus;
- 2) valla- ja linnavalitsuse või eraõigusliku juriidilise isiku poolt kehtestatud laste lasteasutusse vastuvõtu ja väljaarvamise kord;
- 3) valla- või linnavalitsuse korraldus (või muu dokument) rühma liikide ja kohtade arvu kinnitamise kohta (munitsipaallasteasutustes);
- 4) valla- või linnavalitsuse korraldus (või muu dokument) lasteasutuse töötajate koosseisu kinnitamise kohta (munitsipaallasteasutustes);
- 5) valla- või linnavalitsuse määrus (või muu dokument) lasteasutuse lahtiolekuaja kehtestamise kohta (munitsipaallasteasutustes);
- 6) hoolekogu/nõukogu ettepanekud (koosolekute protokollid) laste arvu suurendamise kohta rühmas;
- 7) lapsevanemate avaldused sobitus- või erirühma vastuvõtmise kohta;
- 8) nõustamiskomisjoni otsused;
- 9) direktori käskkirjad (või muud dokumendid) laste nimekirja kinnitamise ja koha kasutamise lepingu lõpetamise kohta;
- 10) lasteasutuse direktori ja lapsevanema vahel sõlmitud koha kasutamise lepingud (osaajaline koht);
- 11) õppe- ja kasvatustegevuse päevikud (laste nimekirjad);
- 12) EHISesse kantud andmete aluseks olevad dokumendid.

3.4. Tugispetsialistide töökorraldus ja ettevalmistus

Eesmärgiks on välja selgitada, kas

- 1) õppekava rakendamiseks ja lapse erivajaduse toetamiseks on olemas kvalifikatsioonile vastavad tugispetsialistid;
- 2) EHISesse kantud andmed on kooskõlas lasteasutuses kohapeal kontrollitud andmetega tugispetsialistide ja õpetajate kohta.

Õigusaktid:

- 1) Vabariigi Valitsuse 25.06.2009 määrus nr 113 „Haridustöötajate tööaeg“;
- 2) Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 määrus nr 265 „Eesti Hariduse Infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“;
- 3) haridusministri 26.08.2002 määrus nr 65 „Pedagoogide kvalifikatsiooninõuded“;
- 4) haridusministri 06.12.1999 määrusega nr 58 kinnitatud „Koolieelse lasteasutuse personali miinimumkoosseis“.

Alusdokumendid:

- 1) tugispetsialistide kvalifikatsioonile vastavust tõendavad dokumendid;
- 2) pedagoogi vabale ametikohale korraldatud konkursikomisjoni tööd kajastav dokumentatsioon;
- 3) valla- või linnavalitsuse korraldus (või muu dokument) lasteasutuse koosseisu kinnitamise kohta (munitsipaallasteasutustes);
- 4) tugimeetmete pakkujate ja lasteasutuse vahel sõlmitud koostöölepingud tugimeetmete sisseostmise kohta;
- 5) EHISesse kantud andmete aluseks olevad dokumendid.

Tabel 1. Lasteasutuste rühmad, õpetajate ja õpetajaid abistavate töötajate tööaeg ja töökorraldus

Rühma liik ja kood EHISes	Rühmade arv		Laste arv rühmas		Osaajaliste kohtade arv	Õpetajate koormus rühmas	Õpetaja abide koormus rühmas
	EHIS	Dok	EHIS	Dok	Dok	Dok	Dok
Sõimerühm Kood							
Aiarühm Kood							
Liitrühm Kood							
Sobitusrühm Kood							
Eerirühm Kood							
... ¹							

¹ lisada nii palju ridu, kui mitu rühma on lasteasutuses

Tabel 2. Rühmade õppekeel

Õppekeel	Rühmade arv	
	EHIS	Dok
Eesti		
Eesti (täielik keelekümblus)		
Vene		
Eesti/vene (osaline keelekümblus)		
Muu õppekeel		

Tabel 3. Tugispetsialistide töökorraldus ja ettevalmistus

Ametikoha nimetus	Tugispetsialistide ametikoha koormus		Tugispetsialistide kvalifikatsiooni vastavus nõuetele		Teenusepakkuja (õppenõustamiskeskus, FIE/asutus)
	EHIS	Dok	EHIS	Dok	Dok
Eripedagoog					
Logopeed					
Eesti keele õpetaja vene õppekeelega rühmades					
... ²					
Kokku					

² lisada nii mitu rida, kui mitu tugispetsialisti

3.5. Lapse arengu analüüsimine ja hindamine

Eesmärgiks on välja selgitada, kas või kuidas on

- 1) korraldatud lapse arengu analüüsimine ja hindamine lähtuvalt lasteasutuse õppekavas sätestatust, sh koolivalmiduskaardi vormi kehtestamine, koolivalmiduse hindamise põhimõtete ja korralduse järgimine lähtuvalt lasteasutuse õppekavast;
- 2) erivajadusega lapse arenguvajaduste toetamiseks tehtud muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas (mängu- ja õppevahendid, ruumid, õppe- ja kasvatusmeetodid jm) või rühma tegevuskavas;
- 3) on lapsele võimaldatud tugimeetmed lasteasutuses koordineeritud ja lapsevanemaga koostöö korraldamisel lähtutakse lasteasutuse õppekavas sätestatust;
- 4) EHISes märgitud lapsele rakendatav tugimeede kooskõlas lasteasutuses lapsele korraldatava tugimeetmega ning seda tegevust tõendava dokumentatsiooniga.

Õigusaktid:

- 1) Vabariigi Valitsuse 29.05.2008 määrus nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“ § 8 lg 1: erivajadusega laps käesoleva määruse tähenduses on laps, kelle võimetest, terviseseisundist, keelelisest ja kultuurilisest taustast ning isiksuseomadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas (mängu- ja õppevahendid, ruumid, õppe- ja kasvatusmeetodid jm) või rühma tegevuskavas;
- 2) Vabariigi Valitsuse 29.05.2008 määrus nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“ § 8 lg 3: vajadusel koostavad rühma pedagoogid õppeaasta algul koostöös logopeedi/eripedagoogi jt spetsialistidega ning lapsevanemaga lapsele individuaalse arenduskava. Vähemalt üks kord õppeaastas tehakse kokkuvõtte individuaalse arenduskava rakendumisest, arengukeskkonna sobilikkusest ning lapse edasistest vajadustest;
- 3) Vabariigi Valitsuse 29.05.2008 määrus nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“ § 2 lg 4 p 4: lasteasutuse õppekavas esitatakse lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted, sealhulgas korraldus;
- 4) Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 määrus nr 265 „Eesti Hariduse Infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“;
- 5) haridus- ja teadusministri 31.08.2011 määrus nr 44 „Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord“.

Alusdokumendid:

- 1) lasteasutuse õppekava, sh koolivalmiduskaart;
- 2) pedagoogilise nõukogu protokollid;
- 3) direktori käskkirjad;
- 4) lapse arengu jälgimise aluseks olev dokumentatsioon;
- 5) individuaalsed arenduskavad;
- 6) õppe- ja kasvatustegevuse päevikud või kõneuringu kaardid (või muu logopeedi tööd kajastav dokumentatsioon);
- 7) nõustamiskomisjoni otsused;
- 8) EHISesse kantud andmete aluseks olevad dokumendid.

Tabel 4. Tugimeetmete rakendamine

Rühma liik	Individaalsete arenduskavade arv		Logopeedilist abi saavate laste arv		Eripedagoogilist abi saavate laste arv		Eesti keele tugiõpet saavate laste arv		Muu	
	EHIS	Dok	EHIS	Dok	EHIS	Dok	EHIS	Dok	EHIS	Dok
Sõimeühm										
Aiarühm										
Liitrühm										
Sobitusühm										
Eriühm										
Kokku										

2. Eesti keele kui teise keele õppe korraldamine (tabel 5 ning kirjeldus ja analüüs)

2.1. Eesti keele kui teise keele õppe korraldamine vene õppekeelelasteasutuses või selle rühmas ning keelekümbelrühmas

Eesmärgiks on välja selgitada, kas või kuidas

- 1) lasteasutuses või selle rühmas, kus õppe- ja kasvatustegevus ei toimu eesti keeles, tagatakse eesti keele õpe koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava alusel;
- 2) on keelelise erivajadusega lastele vene õppekeelelasteasutuses koostatud vajadusel individuaalne arenduskava eesti keele kui teise keele õpetamiseks;
- 3) rakendatakse keelekümbeluse metoodikat lasteasutuses või selle rühmas, mille õppe- ja kasvatustegevus ei toimu eesti keeles;
- 4) on EHISes eesti keele kui teise keele õppe kohta kantud tugimeede kooskõlas lasteasutuses rakendatava tugimeetmete süsteemiga ning keelekümbelrühma tegevus vastavuses kohapeal läbiviidava keelekümbelrühma tööga;
- 5) on tagatud eesti keele õpetaja ametikoha täitmine 3–7aastaste laste rühmas, kus õppe- ja kasvatustegevus ei toimu eesti keeles.

Õigusaktid:

- 1) „Koolieelse lasteasutuse seadus“ § 8 lg 4: lasteasutuses või selle rühmas, kus õppe- ja kasvatustegevus ei toimu eesti keeles, tagatakse eesti keele õpe koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava alusel; § 8 lg 1: lasteasutuses toimub õppe- ja kasvatustegevus eesti keeles. Teises keeles võib õppe- ja kasvatustegevus lasteasutuses või lasteasutuse rühmas toimuda kohaliku omavalitsuse volikogu otsusel;
- 2) Vabariigi Valitsuse 29.05.2008 määrus nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“ § 16 lg 2 p 3: õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, sisu, kavandamine ja korraldus ning lapse arengu eeldatavad tulemused esitatakse: eesti keel kui teine keel;
- 3) Vabariigi Valitsuse 29.05.2008 määrus nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“ § 9 lg 6: erivajadustega lapsele koostatakse eesti keele kui teise keele õpetamiseks vajadusel individuaalne arenduskava;
- 4) Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 määrus nr 265 „Eesti Hariduse Infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“;
- 5) haridusministri 26.08.2002 määrus nr 65 „Pedagoogide kvalifikatsiooninõuded“;
- 6) haridusministri 06.12.1999 määrusega nr 58 kinnitatud „Koolieelse lasteasutuse personali miinimumkoosseis“ punkt 11: lasteasutuses, kus õppe- ja kasvatustegevus

ei toimu eesti keeles, luuakse iga kahe 3–7aastaste laste rühma kohta 0,25 eesti keele õpetaja ametikohta.

Alusdokumendid:

- 1) lasteasutuse põhimäärus;
- 2) lasteasutuse õppekava;
- 3) kohaliku omavalitsuse volikogu otsus teises keeles õppe- ja kasvatustegevuse toimumise kohta (munitsipaallasteasutustes);
- 4) pedagoogilise nõukogu protokollid;
- 5) direktori käskkirjad;
- 6) lapse arengu jälgimise aluseks olev dokumentatsioon;
- 7) individuaalsed arenduskavad;
- 8) õppe- ja kasvatustegevuse päevikud või kõneuuringu kaardid (või muu logopeedi tööd kajastav dokumentatsioon);
- 9) pedagoogide kvalifikatsioonile vastavust tõendavad dokumendid;
- 10) pedagoogi vabale ametikohale korraldatud konkursikomisjoni tööd kajastav dokumentatsioon;
- 11) EHISesse kantud andmete aluseks olevad dokumendid.

2.2. Muukeelne laps eesti õppekeelela lasteasutuses või selle rühmas ning keelekümblusrühmas

Eesmärgiks on välja selgitada, kas või kuidas

- 1) lasteasutuses toetatakse erineva keelelise ja kultuurilise taustaga peret lapsele oma keele ja kultuuri tutvustamisel ning eesti keele ja kultuuri väärtustamisel;
- 2) märgatakse ja toetatakse lapse keelelist erivajadust;
- 3) on keelelise erivajadusega lastele eestikeelses lasteasutuses koostatud eesti keele kui teise keele õpetamiseks vajadusel individuaalne arenduskava, kui ei, siis kuidas on iga üksiklapse puhul toetatud tema keeleline erivajadus;
- 4) rakendatakse keelekümbluse metoodikat lasteasutuses või selle rühmas, mille õppe- ja kasvatustegevus toimub eesti keeles;
- 5) on EHISes eesti keele kui teise keele õppe kohta märgitud tugimeede kooskõlas lasteasutuses rakendatava tugimeetmete süsteemiga ning keelekümblusrühma tegevus vastavuses kohapeal läbiviidava keelekümblusrühma tööga.

Õigusaktid:

- 1) Vabariigi Valitsuse 29.05.2008 määrus nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“ § 8 lg 1: erivajadusega laps käesoleva määruse tähenduses on laps, kelle võimetest, tervises seisundist, keelelisest ja kultuurilisest taustast ning isiksuseomadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas (mängu- ja õppevahendid, ruumid, õppe- ja kasvatusmeetodid jm) või rühma tegevuskavas;
- 2) Vabariigi Valitsuse 29.05.2008 määrus nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“ § 8 lg 4: lasteasutus toetab erineva keelelise ja kultuurilise taustaga peret lapsele oma keele ja kultuuri tutvustamisel ning eesti keele ja kultuuri väärtustamisel;
- 3) Vabariigi Valitsuse 29.05.2008 määrus nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“ § 9 lg 6: erivajadustega lapsele koostatakse eesti keele kui teise keele õpetamiseks vajadusel individuaalne arenduskava;
- 4) Vabariigi Valitsuse 29.05.2008 määrus nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“ § 9 lg 2 p 3: lasteasutuses või selle rühmas, mille õppe- ja kasvatustegevus ei toimu eesti keeles, alustatakse laste eesti keele õpet osalise keelekümbluse metoodikat rakenda-

des; § 9 lg 4 p 2: lasteasutuses või selle rühmas, mille õppe- ja kasvatustegevus toimub eesti keeles, omandavad mitte-eesti kodukeelega lapsed täieliku keelekümluse meetodikat rakendades eesti keele;

5) Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 määrus nr 265 „Eesti Hariduse Infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“.

Alusdokumendid:

- 1) lasteasutuse õppekava;
- 2) pedagoogilise nõukogu protokollid;
- 3) direktori käskkirjad;
- 4) lapse arengu jälgimise aluseks olev dokumentatsioon;
- 5) õppe- ja kasvatustegevuse päevikud;
- 6) individuaalsed arenduskavad.

2.3. Riigieelarvest eraldatud toetuste kasutamine eesti keele õppe korraldamiseks

Eesmärgiks on välja selgitada, kas ja kuidas

- 1) on kasutatud riigieelarvest kohaliku omavalitsuse üksusele eraldatud toetust eesti keele õppe korraldamiseks ja õppevahendite soetamiseks lasteasutuses või selle rühmas, kus õppe- ja kasvatustegevus ei toimu eesti keeles;
- 2) on EHISesse kantud andmed kooskõlas lasteasutuses kohapeal kontrollitud dokumentidega.

Õigusaktid:

- 1) „Koolieelse lasteasutuse seadus“ § 8 lg 4¹: eesti keele õppe korraldamiseks lasteasutuses või selle rühmas, kus õppe- ja kasvatustegevus ei toimu eesti keeles, eraldatakse kohaliku omavalitsuse üksusele toetust riigieelarvest;
- 2) Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 määrus nr 265 „Eesti Hariduse Infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“;
- 3) haridus- ja teadusministri 28.08.2012 käskkiri 415 „Raha eraldamine kohaliku omavalitsuse üksustele“.

Tabel 5. Riigieelarvest eraldatud toetuste kasutamine eesti keele õppe korraldamiseks

Eesti keele õppe finantseerimine 01.09.2012–31.08.2013	Summa eurodes	
	Eraldatud	Kasutatud
Riigi poolt eraldatud vahendid		
Pidaja poolt eraldatud vahendid		
Projektidest ja muudest allikatest finantseeritud keeleõpe		
Keeleõppe kulud kokku		

Alusdokumendid:

- 1) pidaja poolt kinnitatud dokumendid lasteaia eelarve ja selle kasutamise kohta.

3. Täienduskoolituse korraldamine (tabelid 6–7 ning kirjeldus ja analüüs)

3.1 Täienduskoolituse võimaldamisel lähtumine lasteasutuse õppekavas, arengukavas, tegevuskavas, sisehindamisel ja riskianalüüsis määratletud põhisuundadest ja -valdkondadest ning riiklikest prioriteetidest

Eesmärgiks on välja selgitada, kas või kuidas

- 1) on täienduskoolituse võimaldamisel lähtunud lasteasutuse arengukavas ning kolme tegevuskavas määratletud põhisuundadest ja -valdkondadest;
- 2) on täienduskoolitus kavandandatud lasteasutuse tegevuskavas;
- 3) on täienduskoolituse kavandamisel lähtunud lasteasutuse sisehindamise tulemustest;
- 4) on täienduskoolituse kavandamisel lähtunud lasteasutuse riskianalüüsi tulemustest;
- 5) on täienduskoolituse kavandamisel lähtunud riiklikest prioriteetidest (lapse arengu toetamine, koolivalmiduse kujundamine, turvalise kasvukeskkonna tagamine).

Õigusaktid:

- 1) „Koolieelse lasteasutuse seadus“ § 9¹: arengukava ja § 16: õppekava;
- 2) „Koolieelse lasteasutuse seadus“ § 24²: sisehindamine;
- 3) Vabariigi Valitsuse 29.05.2008 määrus nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“;
- 4) haridus- ja teadusministri 31.08.2011 määrus nr 44 „Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord“ § 4 lg 1: lasteasutuse tegevuskava on dokument, milles määratletakse lasteasutuse ühe õppeaasta tegevuskava, lähtudes lasteasutuse arengukavast ja õppekavast, õppeaasta üldeesmärkidest ja eelmise õppeaasta sisehindamise tulemustest;
- 5) sotsiaalministri 24.09.2010 määrus nr 61 „Tervisekaitsenõuded koolieelses lasteasutuses tervise edendamisele ja päevakavale“ § 5 lg 1: lasteasutuse arengukavas ja tegevuskavas määratakse kindlaks tervise edendamise eesmärgid ja tegevused, lähtudes lasteasutuse keskkonna riskianalüüsist ja sisehindamise tulemustest ning õppekavast.

Üldharidussüsteemi arengukava:

- 1) „Üldharidussüsteemi arengukava aastateks 2007–2013“ perioodiks 2011–2013.

Alusdokumendid:

- 1) arengukava (sh personali koolitusplaan);
- 2) tegevuskava;
- 3) õppekava;
- 4) riskianalüüs;
- 5) sisehindamise aruanne;
- 6) pedagoogilise nõukogu protokollid;
- 7) hoolekogu protokollid;
- 8) direktori käskkirjad.

3.2. Täienduskoolituse tulemuslikkuse analüüsimine, täienduskoolituse rahastamise allikad ning andmete õigsus EHISes

Eesmärgiks on välja selgitada, kas või kuidas

- 1) on lasteasutuses korraldatud pedagoogide täienduskoolituse tulemuslikkuse analüüsimine ning kuidas kajastuvad reaalsed muutused lasteasutuse igapäevatoos (kuidas mõjutab koolitustel omandatu lasteasutuse praktilist tegevust);
- 2) on proportsionaalselt 2010/2011., 2011/2012. ja 2012/2013. õppeaastal korraldatud lasteasutuse personali (juhid, õpetajad, tugispetsialistid ja mittepädagoogiline personal) osalemine täienduskoolituses nii Eestis kui rahvusvahelistel koolitustel, sh rahvusvahelistes projektides;
- 3) on jaotunud täienduskoolituse rahastamise allikad ajavahemikus 01.01.2012–31.12.2012;
- 4) kuidas on EHISes märgitud pedagoogide täienduskoolituse info kooskõlas lasteasutuses kohapeal oleva dokumentatsiooniga.

Õigusaktid:

- 1) „Koolieelse lasteasutuse seadus“ § 9¹: arengukava ja § 16: õppekava;
- 2) „Koolieelse lasteasutuse seadus“ § 24²: sisehindamine;
- 3) „Koolieelse lasteasutuse seadus“ § 21 lg 3: direktor kannab vastutust lasteasutuse arengu ning rahaliste vahendite sihipärase ja otstarbeka kasutamise eest;
- 4) „Täiskasvanute koolituse seadus“ § 13 lg 5²: kohaliku omavalitsuse asutuste pedagoogidele, kelle palgad kaetakse valla- või linnaeelarvest, nähakse tööalaseks koolituseks ette vahendid riigieelarves – nimetatud pedagoogide aastasest palgafondist vähemalt kolme protsendi ulatuses;
- 5) Vabariigi Valitsuse 29.05.2008 määrus nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“;
- 6) Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 määrus nr 265 „Eesti Hariduse Infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“;
- 7) haridus- ja teadusministri 31.08.2011 määrus nr 44 „Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord“ § 4 lg 1: lasteasutuse tegevuskava on dokument, milles määratletakse lasteasutuse ühe õppeaasta tegevuskava, lähtudes lasteasutuse arengukavast ja õppekavast, õppeaasta üldeesmärkidest ja eelmise õppeaasta sisehindamise tulemustest;
- 8) sotsiaalministri 24.09.2010 määrus nr 61 „Tervisekaitsenõuded koolieelses lasteasutuses tervise edendamisele ja päevakavale“ § 5 lg 1: lasteasutuse arengukavas ja tegevuskavas määratakse kindlaks tervise edendamise eesmärgid ja tegevused, lähtudes lasteasutuse keskkonna riskianalüüsist ja sisehindamise tulemustest ning õppekavast.

Üldharidussüsteemi arengukava:

- 1) „Üldharidussüsteemi arengukava aastateks 2007–2013“ perioodiks 2011–2013.

Alusdokumendid:

- 1) arengukava (sh personali koolitusplaan);
- 2) tegevuskava;
- 3) õppekava;
- 4) riskianalüüs;
- 5) sisehindamise aruanne;
- 6) pedagoogilise nõukogu protokollid;
- 7) hoolekogu protokollid;

- 8) direktori käskkirjad;
- 9) lasteasutuse eelarve;
- 10) lasteasutuse eelarve täitmise analüüs;
- 11) koolitustunnistused ja -tõendid;
- 12) EHISe pedagoogide ja õppeasutuste register.

Tabel 6. Täienduskoolituses osalemine

	Läbitud tundide arv kokku	Juhid			Õpetajad			Tugispetsialistid			Õpetaja abid	
		EHIS	Dok	% ³	EHIS	Dok	%	EHIS	Dok	%	Dok	%
2010/2011. õa-l Eestis												
2010/2011. õa-l rahvusvahelistel koolitustel												
2011/2012. õa-l Eestis												
2011/2012. õa-l rahvusvahelistel koolitustel												
2012/2013. õa-l Eestis												
2012/2013. õa-l rahvusvahelistel koolitustel												
Kokku												

³% läbitud ja dokumentaalselt tõendatud täienduskoolitustundide koguarvust

Tabel 7. Täienduskoolituse finantseerimine

Täienduskoolituse finantseerimine 01.01.2012 – 31.12.2012	Summa eurodes	Protsent täienduskoolituskulust
Riigi poolt eraldatud vahendid		
Pidaja poolt eraldatud vahendid		
Projektidest ja muudest allikatest finantseeritud täienduskoolituskulu		
Koolituskulu kokku		100%

Koostanud Regina Eimre (regina.eimre@hm.ee).

Lisas 4 on kehtestatud üldhariduskooli õiendis ja koondkokkuvõttes kajastatavad andmed.

Õpilase arengu toetamine

1. Hariduslike erivajadustega (edaspidi HEV) õpilase õppe korraldamine (tabelid 1–4 ning kirjeldus ja analüüs)

1.1. HEV õpilase õppe korralduse põhimõtted kooli õppekavas ja tugimeetmete rakendamine

Eesmärgiks on välja selgitada,

- 1) kas ja kuidas on koolis kehtestatud HEV õppe korraldamise põhimõtted ja kas töötatakse kehtestatud HEV õpilase õppe korraldamise põhimõtete järgi;
- 2) kas direktor on määranud HEV õpilase õppe koordineerija, millisel ametikohal ta koolis töötab ja millised on koordineerija ülesanded;
- 3) milliseid tugimeetmeid koolis rakendatakse;
- 4) kas on määratud individuaalse arengu jälgimise kaardi koostamise ja täitmise eest vastutav(ad) isik(ud) ja millisel ametikohal ta (nad) töötab (-vad);
- 5) kas ja kuidas korraldatakse koolis andekate õpilaste juhendamist;
- 6) kas dokumentatsioon kajastab õppekavas sätestatud;
- 7) kas kooli õppekavas on HEV õpilaste hindamine reguleeritud;
- 8) kas kooli veebilehel on õppekava avalikustatud;
- 9) kas EHISes kajastatud andmed on õiged.

Õigusaktid:

- 1) „Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus“ § 37 lg 1: Õpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet õpilase vajaduste kohaselt. Õpilase võimete ja annete arendamiseks tuleb koolis selgitada välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valida sobivad õppemeetodid ning korraldada vajaduse korral diferentseeritud õpet. Kool tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde. § 46 lg 1: haridusliku erivajadusega õpilane on õpilane, kelle andekus, õpiraskused, tervises seisund, puue, käitumis- ja tundeeluhäired, pikemaajaline õppes eemalviibimise või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis, õppe kestuses, õppekoormuses, õppekeskkonnas (nagu õppevahendid, õpperuumid, suhtluskeel, sealhulgas viipekeel või muud alternatiivsed suhtlusvahendid, tugipersonal, spetsiaalse ettevalmistusega pedagoogid), taotletavates õpitulemustes või õpetaja poolt klassiga töötamiseks koostatud töökavas. Lg 2: õpilase andekust käsitletakse käesoleva seaduse tähenduses haridusliku erivajadusena, kui õpilane oma kõrgete võimete tõttu omab eeldusi saavutada väljapaistvaid tulemusi ning on näidanud kas eraldi või kombineeritult eelkõige järgmisi kõrgeid võimeid: üldine intellektuaalne võimekus, akadeemiline võimekus, loominguline mõtlemine, liidrivõimed, võimed kujutatavas või esituskunstis, psühhomotoorne võimekus. § 47 lg 2: HEV õpilase õppe korraldamise põhimõtted sätestatakse kooli õppekavas; lg 3: direktor määrab isiku, kelle ülesandeks on haridusliku erivajadusega õpilase õppe ja arengu toetamiseks vajaliku koostöö korraldamine tugispetsialistide, andekate õpilaste juhendajate ja õpetajate vahel; § 48 lg 1: direktori või tema volitatud koolitöötaja otsusel võib haridusliku erivajadusega õpilasele rakendada käesolevas peatükis sätestatud meetmeid, mille raken-

damise eeldusena ei ole ette nähtud nõustamiskomisjoni soovitus, sealhulgas tugispetsialisti teenus, individuaalse õppekava rakendamine, pikapäevarühma vastuvõtmine, õpilaskodusse vastuvõtmine ning vanema nõusolekul õpilase üleviimine § 51 lõike 1 punktides 1–4 sätestatud rühma või klassi; § 48 lg 2: kui õpilase hariduslik erivajadus tuleneb tema andekusest, tagatakse talle individuaalse õppekava rakendamine ning vajaduse korral täiendav juhendamine aineõpetajate poolt või teiste vastava valdkonna spetsialistide poolt haridusprogrammide või teiste haridusasutuste kaudu; lg 6: haridusliku erivajaduse tuvastamiseks läbiviidud pedagoogilise-psühholoogilise hindamise tulemused, õpetajate täiendavad tähelepanekud ja soovitused õpilase tugevate ja arendamist vajavate külgede kohta, kooli tugispetsialistide soovitused, testimiste ja uuringute tulemused ning nõustamiskomisjoni soovitused õppe korraldamiseks ja sellest tulenevalt õpilasele rakendatud meetmed dokumenteeritakse haridusliku erivajadusega õpilase arengu ja toimetuleku jälgimiseks koostatud individuaalse arengu jälgimise kaardil. Individuaalse arengu jälgimise kaardi koostamise ja täitmise eest vastutavad isikud määrab direktor; § 49 lg 1: nõustamiskomisjoni soovitusel ja vanema nõusolekul rakendab kool õpilasele lihtsustatud, toimetuleku või hooldusõpet, õpilase üleviimist käesoleva seaduse § 51 lõike 1 punktides 5–12 sätestatud hariduslike erivajadustega õpilaste klassi, õppe korraldamist põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava järgi, terviseseisundist tulenevat koduõpet või ühele õpilasele keskendatud õpet, põhikooli riiklikus õppekavas ettenähtud õpitulemuste asendamist või vähendamist või kohustusliku õppeaine õppimisest vabastamist; § 69 lg 1: kool avalikustab kooli õppekava, põhimääruse, arengukava, kodukorra ja õpilaskodu kodukorra oma veebilehel ja loob koolis võimalused nendega tutvumiseks paberil;

- 2) Vabariigi Valitsuse 06.01.2011 määrus nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lg 5 p 8: kooli õppekava üldosas esitatakse õpilaste juhendamise ja hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted;
- 3) Vabariigi Valitsuse 06.01.2011 määrus nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ § 13 lg 1: gümnaasium korraldab andekate õpilaste juhendamist;
- 4) Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 määrus nr 265 „Eesti Hariduse Infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“ § 26 p 10;
- 5) haridus- ja teadusministri 23.12.2010 määrus nr 76 „Hariduslike erivajadustega õpilaste klassides ja rühmades õppe ja kasvatus korraldamise alused ning õpilaste klassi või rühma vastuvõtmise või üleviimise, klassist või rühmast väljaarvamise ning ühe õpilase õpetamisele keskendatud õppe rakendamise tingimused ja kord“.

Alusdokumendid:

- 1) õppekava;
- 2) põhimäärus (põhikiri);
- 3) õppenõukogu protokollid;
- 4) hoolekogu protokollid;
- 5) õpilasesinduse protokollid;
- 6) direktori käskkirjad;
- 7) individuaalse arengu jälgimise kaardid;
- 8) individuaalsed õppekavad;
- 9) koosolekute protokollid;
- 10) direktori käskkirjaga kehtestatud korrad;
- 11) EHISesse kantud andmete aluseks olevad dokumendid.

Tabel 1. HEV õppe korraldus

Kehtestatud õppekavas (jah/ei)	Kooli õppenõukogu arvamused (jah/ei)	Kooli hooldekogu arvamused (jah/ei)	Kooli õpilasesinduse arvamused (jah/ei)	Õppekava avalikustamine veebis (jah/ei)	Koordineerija määramine (direktori nr, kuupäev)

Tabel 2. Rakendatavad tugimeetmed HEV õpilase arengu toetamiseks

Tugimeetmed	Haridusliku erivajadusega õpilaste arv		Individuaalse arengu jälgimise kaart	
	EHIS	Dok	Õpilaste arv	% HEV õpilaste arvust ²
Õpiabirühm põhiharidust omandavatele õpilastele eripedagoogilise abi osutamiseks				
Õpiabirühm põhiharidust omandavatele õpilastele logopeedilise abi osutamiseks				
Õpe HEV õpilaste klassis				
Individuaalne õppekava				
...				
Kokku				

1.2. Tugispetsialistide koosseis ja ettevalmistus

Eesmärgiks on välja selgitada, kas

- 1) tugispetsialistide teenus on tagatud;
- 2) ametikohtade täitmisel on lähtutud koolis kehtestatud ametikohtade arvust;
- 3) viimase viie aasta jooksul on läbitud täienduskoolitust, arvestades HEV spetsiifikat;
- 4) EHISes kajastatud andmed on õiged.

Õigusaktid:

- 1) „Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus“ § 37 lg 2: õpilasele tagatakse koolis tasuta vähemalt eripedagoogi (sealhulgas logopeedi), psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi (edaspidi *tugispetsialistid*) teenus. Tugispetsialistide teenuse rakendamiseks loob võimalused kooli pidaja ning selle korraldab direktor;
- 2) „Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus“ § 74 lg 2: koolitöötajate koosseisu kinnitab direktor kooli pidaja kehtestatud korras;
- 3) Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 määrus nr 265 „Eesti Hariduse Infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“ 4. peatükk: õpetajate ja õppejõudude alamregistri andmete koosseis;
- 4) Vabariigi Valitsuse 22.11.2000 määrus nr 381 „Õpetajate koolituse raamnõuded“.

² Märgitakse, mitu protsenti moodustab HEV õpilastele avatud individuaalse arengu jälgimise kaartide arv HEV õpilase arvust

Alusdokumendid:

- 1) täienduskoolituse läbimist tõendavad tunnistused/tõendid;
- 2) kooli pidaja kehtestatud kord koolitõtajate koosseisu kinnitamise kohta ja koolitõtajate koosseisu kinnitav dokument;
- 3) EHISesse kantud andmete aluseks olevad dokumendid.

Tabel 3. Tugispetsialistide³ ja tugimeetmeid rakendavate pedagoogide ametikohad ja osalemine täienduskoolitustel

Ametikoha nimetus	Kehtestatud ametikohtade arv	Täidetud ametikohtade arv	Ametikohal töötavate pedagoogide arv	Pedagoogide arv, kes on osalenud ametikohaga seotud ⁴ eripedagoogilisel kursusel viimase viie aasta jooksul	
				EHIS	Dok
Eripedagoog					
Logopeed					
Koolipsühholoog					
Pikapäevarühma kasvataja					
Õpilaskodu kasvataja					
Õpiabirühma õpetaja					
Sotsiaalpedagoog					
HEV õpilaste klassi õpetaja					
.....					
Kokku					

1.3. Õppekeelest erineva emakeelega õpilastele kohaldatavad erisused

Eesmärgiks on välja selgitada,

- 1) missugust täiendavat tuge võimaldatakse õppekeelest erineva emakeelega õpilastele;
- 2) kas õpetajad on osalenud vastavateemalisel täienduskoolitusel;

³ Tugispetsialistidest tuleb EHISesse kanda andmed eripedagoogi, logopeedi, psühholoogi, sotsiaalpedagoogi kohta, kui koolis on lisaks nimetatutele veel tugispetsialiste, lisada tabelisse ka nende andmed. EHISega saab võrrelda andmeid nende pedagoogide osas, kelle andmed on EHISes kajastatud, sh nii tugispetsialistid kui tugimeetmeid rakendavate pedagoogid, nt pikapäevarühma kasvataja, õpiabirühma õpetaja jt. Kui EHISes andmed puuduvad, märgitakse tabelisse „0„.

⁴ Märgitakse, mitu ametikohal töötavat tugispetsialisti on osalenud HEV õpilase arengut käsitleval täienduskoolitusel lähtudes ametikohast (nt koolipsühholoog koolipsühholoogia koolitusel)

3) kas EHISes kajastatud andmed on õiged.

Õigusaktid:

- 1) „Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus“ § 21 lg 5: põhiharidust omandavatele õpilastele, kelle emakeel ei ole õppekeel või kes koduses suhtluses räägivad õppekeelest erinevat keelt, mis on vähemalt ühe vanema emakeel, korraldab kool keele- ja kultuuriõpet, kui seda soovivad vähemalt kümme sama emakeele või koduse suhtluskeelega õpilast;
- 2) Vabariigi Valitsuse 06.01.2011 määrus nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 15 lg 4: lisaks lõikes 3 sätestatule määratakse eesti õppekeelega põhikooli I kooliastmes kaheksa, II kooliastmes kümne ja III kooliastmes nelja ning eesti keelest erineva õppekeelega põhikooli I kooliastmes kahe, II kooliastmes ühe ja III kooliastmes ühe nädalatunni kasutamine kooli õppekavas; § 17 lg 1: kui eesti õppekeelega põhikoolis õpib eesti keelest erineva emakeelega õpilane või välisriigist saabunud õpilane, kelle eestikeelse õppe kogemus põhikoolis on olnud lühem kui kuus õppeaastat, võib kool õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema nõusolekul eesti keele õpet korraldada „Eesti keel teise keelena“ ainekava alusel; lg 2: Eestis vähem kui kolm aastat elanud õpilase puhul võib õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema taotlusel loobuda B-võõrkeele õppes; lg 3: hariduslike erivajadustega õpilaste õppe toetamiseks võib kasutada § 15 lõikes 4 nimetatud tunniressurssi; lg 4: hariduslike erivajadustega õpilasele koostatakse vastavalt vajadusele individuaalne õppekava;
- 3) Vabariigi Valitsuse 19.08.2010 määrus nr 116 „Keele- ja kultuuriõppeks võimaluste loomise tingimused ja kord“ § 3: kool korraldab põhiharidust omandavatele õpilastele vähemalt kahe õppetunni ulatuses nädalas valikainena keele- ja kultuuriõpet, kui selleks on kooli direktorile kirjaliku taotluse esitanud vähemalt kümme sama emakeelega õpilase lapsevanemat (eeskostjat); § 4 lg 1: keele- ja kultuuriõppe rühma moodustab kool vastavalt laekunud taotlustele kaks korda aastas. 2. oktoobrist 1. juunini laekunud taotluste põhjal korraldatakse keele- ja kultuuriõppe uue õppeaasta algusest, 2. juunist 1. oktoobrini laekunud taotluste põhjal hiljemalt teise poolaasta algusest; lg 2: keele- ja kultuuriõppe rühma võib moodustada ka erinevate klasside ning koolide õpilastest; § 5 lg 1: kui õpilase emakeel kuulub koolis õpetatavate A- või B-võõrkeelte hulka, võimaldab eesti õppekeelega kool õpilasel emakeelt õppida A-võõrkeelena, muu õppekeelega kool B-võõrkeelena; lg 2: kui võõrkeele rühmas on vähemalt kümme õpilast, kelle emakeel on antud võõrkeel, võib kool moodustada nendest eraldi keeleõppe rühma;
- 4) Vabariigi Valitsuse 22.11.2000 määrus nr 381 „Õpetajate koolituse raamnõuded“.

Alusdokumendid:

- 1) õppekava;
- 2) individuaalsed õppekavad;
- 3) täienduskoolituse läbimist tõendavad dokumendid;
- 4) lastevanemate taotlused;
- 5) koosolekute protokollid (nt tugiteenuse määramine);
- 6) EHISesse kantud andmete aluseks olevad dokumendid.

Tabel 4. Õppekeelest erineva emakeelega õpilastele kohaldatavad tugimeetmed

Tugimeetmed	Erineva emakeelega õpilaste arv	
	EHIS	Dok
Individuaalne õppekava		
Eesti keel teise keelena		
B-võõrkeele õppest loobumine		
Emakeele- ja kultuuriõpe		
Koolipsühholoogiline abi		
Logopeediline abi		
.....		
Kokku		

2. Pedagoogide täienduskoolituse korraldamine (tabelid 5–6) ning kirjeldus ja analüüs)

2.1. Pedagoogide täienduskoolituse võimaldamisel lähtumine kooli õppekavas, arengukavas, üldtööplaanis, sisehindamisel määratletud põhisuundadest ja -valdkondadest ning riiklikest prioriteetidest

Eesmärgiks on välja selgitada, kas või kuidas

- 1) on pedagoogide täienduskoolituse võimaldamisel lähtunud kooli arengukavas ning kolme aasta tegevuskavas määratletud põhisuundadest ja -valdkondadest;
- 2) on pedagoogide täienduskoolitus kavandatud kooli üldtööplaanis;
- 3) on pedagoogide täienduskoolituse kavandamisel lähtunud kooli sisehindamise tulemustest;
- 4) on pedagoogide täienduskoolituse kavandamisel lähtunud riiklikest prioriteetidest (õpilase arengu toetamine, eestikeelse õppe korraldamine vene õppekeelega koolis).

Õigusaktid:

- 1) „Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus“ § 67 lg 1: arengukava;
- 2) „Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus“ § 70: üldtööplan lg 1 p 1;
- 3) „Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus“ § 78: sisehindamine;
- 4) Vabariigi Valitsuse 06.01.2011 määrus nr 1 „Põhikool riiklik õppekava“;
- 5) Vabariigi Valitsuse 06.01.2011 määrus nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“;
- 6) Haridus- ja teadusministri 01.09.2010 määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 2 lg 1; lg 2.

Üldharidussüsteemi arengukava:

- 1) „Üldharidussüsteemi arengukava aastateks 2007–2013“ perioodiks 2011–2013.

Alusdokumendid:

- 1) arengukava;
- 2) üldtööplan;
- 3) õppekava;
- 4) pedagoogide koolitusplan;
- 5) sisehindamise aruanne;
- 6) õppenõukogu protokollid;
- 7) hoolekogu protokollid;
- 8) direktori käskkirjad.

2.2. Pedagoogide täienduskoolituse tulemuslikkuse analüüsimine, täienduskoolituse rahastamise allikad ning andmete õigsus EHISes

Eesmärgiks on välja selgitada, kas või kuidas

- 1) on koolides korraldatud pedagoogide täienduskoolituse tulemuslikkuse analüüsimine;
- 2) on proportsionaalselt 2010/2011., 2011/2012. ja 2012/2013. õppeaastal korraldatud koolide pedagoogide (juhid, õpetajad, tugispetsialistid) osalemine täienduskoolituses, sh osalemine rahvusvahelistel koolitustel;
- 3) on jaotunud täienduskoolituse rahastamise allikad ajavahemikus 01.01.2012–31.12.2012;
- 4) kuidas on EHISes märgitud pedagoogide täienduskoolituse andmed kooskõlas koolis kohapeal oleva dokumentatsiooniga.

Õigusaktid:

- 1) „Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus“ § 67 lg 1: arengukava;
- 2) „Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus“ § 70: üldtööplaan lg 1 p 1;
- 3) „Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus“ § 71 lg 1: direktor vastutab oma pädevuse piires õppe- ja kasvatustegevuse korralduse ja tulemuslikkuse ning muude koolis läbiviidavate tegevuste, kooli üldseisundi ja arengu ning rahaliste vahendite õiguspärase ja otstarbeka kasutamise eest. ;
- 4) „Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus“ § 78: sisehindamine;
- 5) „Täiskasvanute koolituse seadus“ § 13 lg 52: kohaliku omavalitsuse asutuste pedagoogidele, kelle palgad kaetakse valla- või linnaeelarvest, nähakse tööalaseks koolituseks ette vahendid riigieelarves – nimetatud pedagoogide aastasest palgafondist vähemalt kolme protsendi ulatuses;
- 6) Vabariigi Valitsuse 06.01.2011 määrus nr 1 „Põhikool riiklik õppekava“;
- 7) Vabariigi Valitsuse 06.01.2011 määrus nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“;
- 8) Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 määrus nr 265 „Eesti Hariduse Infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“;
- 9) Haridus- ja teadusministri 01.09.2010 määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 2 lg 1; lg 2.

Üldharidussüsteemi arengukava:

- 1) „Üldharidussüsteemi arengukava aastateks 2007–2013“ perioodiks 2011–2013.

Alusdokumendid:

- 1) arengukava;
- 2) üldtööplaan;
- 3) õppekava;
- 4) personali koolitusplaan;
- 5) sisehindamise aruanne;
- 6) õppenõukogu protokollid;
- 7) hoolekogu protokollid;
- 8) direktori käskkirjad;
- 9) kooli eelarve;
- 10) kooli eelarve täitmise analüüs;
- 11) koolitustunnistused ja -tõendid;
- 12) EHISe pedagoogide ja õppeasutuste register.

Tabel 5. Täienduskoolituses osalemine

	Läbitud tundide arv kokku	Juhid ⁵			Õpetajad			Tugispetsialistid ⁶			Muu personal ⁷	
		EHIS	Dok	% ⁸	EHIS	Dok	%	EHIS	Dok	%	Dok	%
2010/2011. õa-l Eestis												
2010/2011. õa-l rahvusvahelistel ⁹ koolitustel												
2011/2012. õa-l Eestis												
2011/2012. õa-l rahvusvahelistel koolitustel												
2012/2013. õa-l Eestis												
2012/2013. õa-l rahvusvahelistel koolitustel												
Kokku												

1

Tabel 6. Täienduskoolituse finantseerimine

Täienduskoolituse finantseerimine 01.01.2012– 31.12.2012	Summa eurodes	Protsent täienduskoolituskulust
Riigi poolt eraldatud vahendid		
Pidaja poolt eraldatud vahendid		
Projektidest ja muudest allikatest finantseeritud täienduskoolituskulu		
Koolituskulu kokku		100%

3. Eestikeelse õppe korraldamine vene õppekeelega koolis (tabelid 7–10 ning kirjeldus ja analüüs)

⁵ Juhtidena näidatakse tabelis direktorit, õppealajuhatajat jt õppe- ja kasvatusala töötajaid, kelle direktor on lugenud juhtkonna liikmeteks.

⁶ Tugispetsialistid on eripedagoog, logopeed, psühholoog, sotsiaalpedagoog. Kui koolis on ka teiste ametinimetustega tugispetsialiste, siis arvestatakse nemad ka tugispetsialistide hulka.

⁷ Siin näidatakse muud õppe- ja kasvatusalal töötajad, nt pikapäevarühma kasvataja, õpiabirühma õpetaja.

⁸ % läbitud ja dokumentaalselt tõendatud täienduskoolitustundide koguarvust.

⁹ Rahvusvahelisteks koolitusteks loetakse koolitused, kus osalevad kaks või enam õppeasutust, millest üks on välisriik, nt 1) ESFi projektid; 2) Sokratese alaprojektid: Comenius, Lingua, Grundtvig, Minerva; 3) Põhjamaade Ministrite Nõukogu projektid: Nordplus Neighbour, Laste ja noorte kultuurivahetus, muud projektid. Koolituse toimumiskoht võib olla Eestis või välisriigis.

3.1. Eesti keele õppe korraldamine vene õppekeelega koolis

Eesmärgiks on välja selgitada,

- 1) kas õpilastele on loodud võimalused omandada põhikooli lõpuks sellisel tasemel eesti keele oskus, mis võimaldaks neil võimetekohaselt oma haridusteed keskkhariduse tasemel jätkata;
- 2) mitu eesti keele tundi on klassiti ja kooliastmeti;
- 3) kas koolis õpetatakse aineid eesti keeles;
- 4) kuidas on tagatud 2014. aastaks 57 kursuse eesti keeles õpetamise nõue.

Õigusaktid:

- 1) „Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus“ § 21 lg 4: koolis või klassis, kus õppekeel ei ole eesti keel, on eesti keele õpe 1. klassist alates kohustuslik. Kool tagab niisuguses koolis või klassis eesti keele õppe korraldamise tasemel, mis võimaldaks põhikooli lõpetajatel jätkata õpinguid eesti õppekeelega õppeasutuses;
- 2) Vabariigi Valitsuse 06.01.2011 määrus nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 15 lg 4: lisaks lõikes 3 sätestatule määratakse eesti õppekeelega põhikooli I kooliastmes kaheksa, II kooliastmes kümne ja III kooliastmes nelja ning eesti keelest erineva õppekeelega põhikooli I kooliastmes kahe, II kooliastmes ühe ja III kooliastmes ühe nädalatunni kasutamine kooli õppekavas; § 24 lg 5 p 2: kooli õppekava üldosas esitatakse tunnijaotusplaan õppeaineti ja aastati, valikkursuste loendid ja valimise põhimõtted ning erinevate õppekeelte kasutamine õppeaineti;
- 3) Vabariigi Valitsuse 06.01.2011 määrus nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ § 11 lg 2: kool tagab oma õppekavaga eestikeelse õppe vähemalt 57 kursuse ehk 60% ulatuses gümnaasiumiastmele kehtestatud väikseimast lubatud õppemahust, kusjuures eesti kirjandust, eesti ajalugu, ühiskonnaõpetust, muusikat ja geograafiat tuleb õpetada eesti keeles.

Alusdokumendid:

- 1) arengukava;
- 2) tegevuskava;
- 3) õppekava;
- 4) klassipäevikud;
- 5) päevakava.

Tabel 7. Eesti keele tundide arv klassiti tavaklassis (T) ja keelekümblusklassis (K)

Klass	I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII		IX		Kokku	
	T ¹⁰	K ¹¹	T	K	T	K	T	K	T	K	T	K	T	K	T	K	T	K	T	K
Tundide arv õppekavas																				
Rakendatud tundide arv																				

¹⁰ Tavaklass

¹¹ Keelekümblusklass

Tabel 8. Eesti keeles õpetatavad ained põhikoolis

Õppeaine	Tavaklass	Keelekümb- lusklass
Loodusõpetus		
Muusikaõpetus		
Kunstiõpetus		
Inimeseõpetus		
.....		

Tabel 9. Eestikeelsete kursuste¹² arv

Õppeaine	X kl (2011/2012. õa)		XI kl (2012/2013. õa)		XII kl (2013/2014. õa)	
	Õppekava	Tegelik	Õppekava	Tegelik	Õppekava	Tegelik
Eesti keel						
Ühiskonnaõpetus						
Ajalugu						
Geograafia						
Eesti kirjandus						
Muusika						
.....						
Kokku						

3.2. Kasutatavad õppematerjalid

Eesmärgiks on välja selgitada, missuguseid

- 1) õppematerjale kasutatakse vene õppekeelega koolis eestikeelses aineõppes ning kas valik on tehtud EHISes avaldatud õppekirjanduse hulgast;
- 2) lisaõppematerjale kasutatakse ajaloo, ühiskonnaõpetuse ja geograafia ainetes.

Õigusaktid:

- 1) „Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus“ § 20 lg 6: õppekirjanduse väljaandja kannab haridus- ja teadusministri määruses kehtestatud nõuetele vastava õppekirjanduse andmed hariduse infosüsteemi õppekirjanduse alamregistrisse;
- 2) Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 määrus nr 265 „Eesti Hariduse Infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“ (õppekirjanduse loetelu).

Alusdokumendid:

- 1) õpetajate töökavad, kui töökava kajastab õppematerjali.

3.3 Pedagoogide keeleoskuse tase ja täienduskoolitus

Eesmärgiks on välja selgitada, kas

- 1) koolijuht ja eesti keeles aineid õpetavad õpetajad on läbinud teises keeles õpetamise kursuse;

¹² Olenevalt õppesuunast võib kursuste arv olla erinev. Sel juhul täita tabel iga õppesuuna kohta eraldi, seega nt kolme õppesuuna puhul võib tekkida vajadus koostada kolm tabelit.

- 2) koolijuhi ja eesti keeles õpetavate ainete õpetajate eesti keele oskuse tase vastab kehtestatud nõuetele.

Õigusaktid:

- 1) „Keeleseadus“;
- 2) Vabariigi Valitsuse 22.11.2000 määrus nr 381 „Õpetajate koolituse raamnõuded“;
- 3) Vabariigi Valitsuse 26.06.2008 määrus nr 105 „Avalike teenistujate ning füüsilisest isikust ettevõtjate eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“;
- 4) Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 määrus nr 265 „Eesti Hariduse Infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“.

Alusdokumendid:

- 1) arengukava (täienduskoolituse¹³ kava);
- 2) täienduskoolituse läbimist tõendavad dokumendid;
- 3) keeleoskuse tasemetunnistused;
- 4) EHISesse kantud andmete aluseks olevad dokumendid.

Tabel 10. Pedagoogide eesti keele oskuse tase ja täienduskoolitus

Pedagoog	Pedagoogide arv	Eesti keele oskusega pedagoogide arv								Teises keeles õpetamise meetodika kursustel osalenud pedagoogide arv
		Tasemeharidus omandatud eesti keeles		C1		B2		Muu		
		EHIS	Dok	EHIS	Dok	EHIS	Dok	EHIS	Dok	
Direktor										
Õppealajuhataja										
Eesti keel										
Ühiskonnaõpetus										
Geograafia										
Muusika										
.....										

Koostas Heidi Kiuru (heidi.kiuru@hm.ee).

Täiendanud Hille Voolaid (hille.voolaid@hm.ee) 05.09.2013

Lisa 5 on kehtetu.

¹³ Alates 01.09.2013 ei pea täienduskoolituse kava olema arengukava osa

3. Haridus- ja teadusministri 24.04.2013 määrus nr 9 „Õppeasutustes riiklikku järelevalvet teostavate ametiisikute kvalifikatsiooninõuded“ ja seletuskiri

Uues „Kutseõppeasutuse seaduses“ (<https://www.riigiteataja.ee/akt/102072013001>) puudub volitusnorm kvalifikatsiooninõuete kehtestamiseks riikliku järelevalve läbiviijatele kutseõppeasutustes, seega määruses kehtestatud nõuded ei kehti enam nende järelevalve läbiviijatele, kes teostavad järelevalvet kutseõppeasutustes.

Tartu

Õppeasutustes riiklikku järelevalvet teostavate ametiisikute kvalifikatsiooninõuded

Määrus kehtestatakse põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 84 lõike 4, kutseõppeasutuse seaduse § 34 lõike 4 ning koolieelse lasteasutuse seaduse § 28 lõike 4 alusel.

§ 1. Reguleerimisala

(1) Käesolev määrus sätestab õppeasutustes riiklikku järelevalvet teostavatele ametiisikutele (edaspidi *riikliku järelevalve läbiviija*) esitatavad kvalifikatsiooninõuded, kirjeldades nõutavat haridust ja kompetentse.

(2) Välisriigis kutsekvalifikatsiooni omandanud isikul on õigus oma kutsekvalifikatsiooni võrdlemiseks Eestis riikliku järelevalve läbiviijana töötamiseks esitatavate kvalifikatsiooninõuetega ja oma kutsekvalifikatsiooni tunnustamiseks „Välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamise seadusega“ kehtestatud tingimustel ja korras.

(3) Käesoleva määrusega sätestatud kvalifikatsiooninõuetes nimetatud kompetentside olemasolu ja isiku valmisolekut vastaval ametikohal töötada hindab tööandja isiku haridust või täienduskoolitust tõendavate dokumentide ja varasema tõendatud töökogemuse alusel.

§ 2. Riikliku järelevalve läbiviija kvalifikatsiooninõuded

(1) Riikliku järelevalve läbiviijal on:

- 1) magistrakraad või sellele vastav kvalifikatsioon ja;
- 2) vähemalt viieaastane pedagoogilise töö kogemus ja;
- 3) juhtimisalased kompetentsid.

(2) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kvalifikatsiooninõuetele vastab ühes asutuses vähemalt kaks riikliku järelevalve läbiviijat, võib kolmanda riikliku järelevalve läbiviija kvalifikatsioon olla magistrakraad või sellele vastav kvalifikatsioon õigusteaduses.

(3) Riikliku järelevalve läbiviija läbib iga kolmeaastase perioodi jooksul vähemalt kaks nädalat stažeerimist koolieelses lasteasutuses, üldhariduskoolis või kutseõppeasutuses.

§ 3. Määruse kehtetuks tunnistamine

Haridus- ja teadusministri 9. augusti 2006. a määrus nr 24 „Õppeasutustes riiklikku järelevalvet teostavate ametiisikute kvalifikatsiooninõuded“ tunnistatakse kehtetuks.

§ 4. Määruse jõustumine

Käesolev määrus jõustub 2013. aasta 1. septembril.

Seletuskiri haridus- ja teadusministri määruse „Õppeasutustes riiklikku järelevalvet teostavate ametiisikute kvalifikatsiooninõuded“ eelnõu juurde

I Sissejuhatus

Käesolev määrus kehtestatakse põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 84 lõike 4, kutseõppeasutuse seaduse § 34 lõike 4 ning koolieelse lasteasutuse seaduse § 28 lõike 4 alusel.

Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Haridus- ja Teadusministeeriumi välishindamisosakonna asejuhataja Hille Voolaid (hille.voolaid@hm.ee). Juriidilise ekspertiisi teostas õigusosakonna jurist Indrek Kilk (indrek.kilk@hm.ee).

Määruse eelnõus esitatud kvalifikatsiooninõuded on läbi arutatud töörühmas, kuhu kuulusid Heidi Kiuru, Ain Tõnisson, Regina Eimre, Hille Voolaid ja Indrek Kilk Haridus- ja Teadusministeeriumist, Liilia Oberg Pärnu Raeküla Koolist, Tiiu Raav Rapla Maavalitsusest, Pille Liblik Võru Maavalitsusest, Hasso Kukemelk Tartu Ülikoolist, Lembit Rebane Sauga Põhikoolist, Eda Anton Tartu Kutsehariduskeskusest, Ruth Elias Maidla Koolist ning Hene Binsol Tartu Hiie Koolist.

II Eelnõu eesmärk ja sisu

Eelnõu koosneb neljast paragrahvist. Esimeses paragrahvis sätestatakse määruse reguleerimisala.

Võrreldes kehtiva määrusega on lisatud säte (vt eelnõus § 1 lg 3), mille kohaselt kvalifikatsiooninõuetes nimetatud kompetentside olemasolu ja töötaja valmisolekut vastaval ametikohal töötada hindab tööandja töötaja eelneva töökogemuse, tasemeõppe või täienduskoolitust tõendavate dokumentide alusel.

Muudatuse eesmärk on kaasajastada olemasolevat regulatsiooni ja võimaldada tööandjal tööle võtta asjatundlikke riikliku järelevalve läbiviijaid ning minna üle formaalselt, dokumendipõhiselt kvalifikatsiooninõuetele vastavuse hindamiselt paindlikumale ja sisulisemale hindamisele, suurendades tööandja vastutus- ja otsustusõigust.

Eelnõu teises paragrahvis on esitatud riikliku järelevalve läbiviija kvalifikatsiooninõuded. Määruse eelnõu § 2 lõike 1 kohaselt peab riikliku järelevalve läbiviijal olema magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon, vähemalt viieaastane pedagoogilise töö kogemus ning juhtimisalased kompetentsid; lõike 2 kohaselt magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon õigusteaduses.

Kehtiva määrusega võrreldes on kavandatud järgnevad muudatused:

- 1) välja on jäetud kolmeaastane kooli või koolieelse lasteasutuse juhtimise kogemuse nõue direktori või direktori asetäitjana ning see on asendatud nõudega omada juhtimisalaseid kompetentse, mida hindab töandja. Muudatuse põhjuseks on asjaolu, et õppeasutustes rakendatakse väga mitmesuguseid juhtimismudeleid ja erinevaid nimetusi ametikohtade täitmisel, juhtimisalased kompetentsid võib saada ka töötades nt arendusjuhina või osakonnajuhatajana, samuti võib juhtimiskogemuse saada ka väljaspool õppeasutust;
- 2) välja on jäetud 160 tunni juhtimiskoolituse läbimise nõue ning see on asendatud nõudega omada juhtimisalaseid kompetentse, mida hindab töandja. Muudatuse põhjenduseks on soov muuta määrus paindlikumaks;
- 3) välja on jäetud nõue omada pedagoogi ametijärku, kuna pedagoogilist kogemust on võimalik saada ka ametijärku omamata, nt õppeasutuste juhte ei atesteerita;
- 4) välja on jäetud viimase viie aasta jooksul vähemalt 160 tunni täienduskoolituse läbimise nõue, see on asendatud nõudega läbida iga kolmeaastase perioodi jooksul vähemalt kaks nädalat stažeerimist koolieelses lasteasutuses, üldhariduskoolis või kutseõppeasutuses;
- 5) tööle võimaldatakse võtta järelevalve läbiviija, kel puudub pedagoogiline või juhtimisalane kompetentsus, kuid kellel on magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon õigusteaduses. Tingimuseks on, et pedagoogilise ja juhtimisalase kompetentsusega peab olema ühes asutuses vähemalt kaks järelevalve läbiviijat.

Eelnõust on välja jäetud viimase viie aasta jooksul vähemalt 160 tunni täienduskoolituse läbimise nõue, mis on asendatud kohustusega läbida stažeerimise periood koolis või koolieelses lasteasutuses (vt § 2 lg 3 - Riikliku järelevalve läbiviija läbib iga kolmeaastase perioodi jooksul vähemalt kaks nädalat stažeerimist koolieelses lasteasutuses, üldhariduskoolis või kutseõppeasutuses). Põhjuseks on asjaolu, et järelevalve läbiviijad on oma ametikohal sageli pikaajalise staažiga ning nende töökogemus koolis või koolieelses lasteasutuses on jäänud aastate taha. Stažeerimine võimaldab lähemalt kokku puutuda reaalse eluga õppeasutuses kohapeal, sh õppekasvatustöö korraldamise ja õppeasutuse juhtimisega, ja arendada vajalikke kompetentse. Stažeerimist korraldab ametniku vahetu juht koostöös õppeasutustega.

Eelnõuga on antud võimalus võtta tööle järelevalve läbiviijana isik, kellel on magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon õigusteaduses. Nimetatud säte võimaldab asutuses, kus järelevalve maht on suurem, rakendada järelevalve läbiviimisel vajadusel ka õiguslase ettevalmistusega ametnikku.

Eelnõu kolmanda paragrahvi kohaselt tunnistatakse senikehtiv haridus- ja teadusministri määrus nr 24 kehtetuks.

Eelnõu neljanda paragrahvi kohaselt jõustub määrus järgmisest õppeaastast ehk 2013. aasta 1. septembrist.

Võrdlus õppeasutuste inspektoritele kehtestatud kvalifikatsiooninõuetega teistes riikides (<http://www.sici-inspectorates.eu/Members/Inspection-Profiles>):

Tšehhi: Tšehhi puhul näeb seadus ette, et järelevalveinspektoril peab olema ülikoolikraad (täpsustatud pole, kas peab olema magistrikraad) ning vähemalt viieaastane pedagoogiline või pedagoogilis-psühholoogiline töökogemus. Sellele lisanduvad õiguslikud regulatsioonid, mille kohaselt võib inspektoriks saada inimene, kellel on Tšehhi Vabariigi kodakondsus, kes on õigus- ja teovõimeline, kellel on tunnistus, mis tõendab, et antud inimene ei tei-

nud aastatel 1984 kuni 1989 koostööd riigi salateenistusega, kes on aus, kelle tervislik seisund on tööks sobilik ja kellel on töö liikuva iseloomu tõttu olemas juhuluba.

Potentsiaalsed inspektorid peavad läbima valikuprotseduuri, mille käigus uuritakse, kas nende kvalifikatsioon on piisav. Samuti võidakse kontrollida nende informatsiooni- ja kommunikatsioonitehnoloogiaalaseid teadmisi ning paluda neil läbida psühholoogiline intervjuu/test. Uued inspektorid peavad läbima kolmepäevase koolituse, mille viivad läbi järelevalve eksperdid, sellele järgneb kolmekuune juhendatud katseaeg, millele omakorda järgneb uue inspektori hindamine. Täienduskoolitused võivad olla kas keeleõppe või juhtimiskoolitused, kuid täpsustavat infot pole, näiteks selle kohta, millise ajavahemiku tagant neid teha tuleb ja kas need on kohustuslikud.

Inglismaa: Kuna *Ofsted* viib läbi erinevat liiki inspekteerimisi, töötavad nad koos ka erinevate inspektoritega:

- *Her Majesty's Inspectors* – viivad läbi inspekteerimisi koolides, tasemekoolitusi läbi viivates kolledžites, kohalikes omavalitsustes, riigi poolt toetatavates täiskasvanute haridusasutustes ja õpetajaharidust pakkuvates organisatsioonides. Neilt oodatakse ülikoolikraadi või sellele vastavat kvalifikatsiooni ja asjakohast professionaalset kvalifikatsiooni. Töökogemuse osas minimaalset aastate arvu ette kirjutatud pole, kuid oodatakse laialdasi ja mitmekülgseid kogemusi hariduse vallas, sealhulgas kogemust juhtival kohal.
- *Additional Inspectors* – palgatud peamiselt koolide ja kolledžite inspekteerimiseks erasektori organisatsioonide poolt. Üldiselt oodatakse neilt asjakohast ülikoolikraadi ja/või vastavat tööalast kvalifikatsiooni; näiteks õpetaja kvalifikatsiooni kooli inspektorile ja/või juhtimis- ja halduskvalifikatsiooni. Neilt oodatakse ka hiljutist ja edukat, vähemalt viieaastast töökogemust vastavas valdkonnas; hiljutist ja edukat, vähemalt kaheaastast juhtimiskogemust vastavas valdkonnas; suurt kogemustepagasit vastavas valdkonnas; kaasaegseid tööalaseid teadmisi, näiteks õppekavade kohta.

Rootsi: Vaatamata nende erialasele taustale peab kõikidel inspektoritel olema ülikooliharidus või sellele vastav kvalifikatsioon ja kogemus nende professionaalses valdkonnas. Neil peab olema ka hea suhtlemisoskus, kiire analüüsivõime, nad peavad olema mõistlikud ja kõrge autundega. Olemas ei ole ühtegi kindlat eksamit ega testi, mille kandidaadid läbima peaksid. Kõik uued töötajad peavad läbi tegema kuuekuulise katseaja ning tööle asudes läbivad nad ka kolmepäevase seminari, milles antakse ülevaade kõigest nende tööülesandeid puudutavast.

Holland: Inspektoriks saamiseks on ette nähtud ülikoolikraad või sellele vastav kvalifikatsioon, hariduse vallas töötamise kogemus ja teadmised hariduse valdkonnast ning soovitatult ka juhtimise kogemus. Üldiselt on nõutud ka õpetajana töötamise kogemus. Eelistatakse neid, kellel on koolijuhhi, nõustaja või õpetajate koolitaja kogemus.

Slovakkia: Seadusega on ette nähtud, et inspektoril peab olema koolitüübile/kooliastmele vastav ülikooliharidus ning vähemalt kaheksa aastat katkematut töökogemust õpetajana vastavas koolitüübis/kooliastmes ning vähemalt kolm aastat kogemust koolijuhhi või nõustajana.

Võrreldes teiste riikidega võib välja tuua sarnased nõuded riikliku järelevalve läbiviijatele:

- 1) Magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon – kõikides vaadeldud riikides on samuti nõutud ülikooliharidus või sellele vastav kvalifikatsioon, kuid seda polnud mainitud, kas peab olema magistrikraad.

- 2) Vähemalt viieaastane pedagoogilise töö kogemus – oli samuti igal pool välja toodud; mõnes kohas polnud täpset aastate arvu välja toodud, mõnes oli rohkem kui viis aastat.
- 3) Juhtimisalased kompetentsid – enamikes riikides oli ka juhtimiskogemus sisse toodud; kuskil polnud mainitud kindlat tundide arvu, nii et muutus käesolevas määruses uuele terminile „juhtimisalased kompetentsid“ on selles suhtes õigustatud eelmises määruses kehtestatud 160 tunni juhtimiskoolituse läbimise nõude asemel.

III Eelnõu võrdlev analüüs

Eelnõu on kooskõlas Eesti Vabariigi põhiseaduse ja teiste õigusaktidega.

IV Eelnõu mõju

Eelnõu vastuvõtmisega saavad järelevalvet läbiviivad ametnikud senisest paindlikumad kvalifikatsiooninõuded.

V Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole vastuolus Euroopa Liidu õigusaktidega.

VI Eelnõu rakendamiseks vajalikud kulutused

Eelnõu rakendamine ei too kaasa täiendavaid kulutusi.

VII Määruse jõustumine

Käesolev määrus jõustub 2013. aasta 1. septembril.

VIII Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu kooskõlastati eelnõude infosüsteemis ministeeriumite, Eesti Linnade Liidu ja Eesti Maaomavalitsuste Liiduga. Kooskõlastused esitasid Rahandusministeerium ja Siseministeerium. Muudatusettepanekuid ei esitatud.